

Kvalitet og utvikling i Jærskulen 2014

Kvalitet og utvikling i Jærskulen 2014

<i>Innledning</i>	4
<i>Jærskulen</i>	4
<i>Jærskulen som utviklingsfellesskap</i>	4
<i>Organisering av utviklingsarbeidet gjennom Jærskulen</i>	4
<i>Forskningssamarbeid</i>	5
<i>Tiltak rekruttering og oppfølging av nye ansatte</i>	5
<i>Hvordan lese og bruke informasjonen i tilstandsrapporten?</i>	6
<i>Bruk av fargekoder i elevundersøkelsen</i>	7
<i>Forutsetninger og rammeforhold</i>	8
<i>Utdanningsnivå og andre sosioøkonomiske bakgrunnsfaktorer</i>	8
<i>Kommunalt FAU i Klepp</i>	9
<i>Skoler, elevtall og elevtallsutvikling</i>	9
<i>Lærertetthet</i>	11
<i>Lærere som mangler formell kompetanse</i>	11
<i>Rekruttering av lærere</i>	12
<i>Framtidens skole, IKT</i>	13
<i>Nettbrett i Timeskolen</i>	14
<i>Læringsmiljø</i>	15
<i>Elevundersøkelsen</i>	15
<i>Motivasjon og trivsel</i>	15
<i>Mobbing</i>	17
<i>Klasseledelse</i>	19
<i>Vurdering for læring</i>	21
<i>Læringsutbytte</i>	22
<i>Nasjonale prøver</i>	22
<i>Lesing og SOL i Gjesdal</i>	25
<i>Eksamensresultater</i>	26
<i>Grunnskolepoeng</i>	28

<i>Gjennomføring av videregående opplæring</i>	29
<i>Praktisk ungdomsskole i Hå</i>	32
<i>Konklusjon</i>	33
<i>Vedlegg</i>	34
<i>Oversikt over skolenes utviklingsområder skoleåret 2014/2015</i>	34
<i>Eksempler på relevant faglitteratur som omhandler skoleutvikling og utvikling av skolesystem</i>	35
<i>Viktige datakilder på skoleområdet</i>	35

Innledning

Opplæringsloven fastsetter at det skal utarbeides en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen, og at denne rapporten skal behandles politisk. Det er en konsekvens av Jærskulesatsingen at tilstandsrapporten utarbeides felles for våre fire kommuner.

Selv om rapporten formelt sett er et grunnlag for politisk behandling, har den også stor relevans og interesse for aktørene i skolen, og forhåpentligvis også i allmennheten.

Tilstandsrapporten viser styrker, svakheter og ulikheter mellom skoler og kommuner. Denne kunnskapen kan gjennom gode prosesser gi læring og inspirasjon i arbeidet med å utvikle en enda bedre skole.

Jærskulen

Jærskulen som utviklingsfellesskap

Arbeidet med Jærskulen er forankret i mål og prinsippdokumentet for Jærskulen, vedtatt i kommunestyrene i de fire samarbeidskommunene i 2011. Utviklingsleder ble tilsatt våren 2013, og fra høsten 2013 er det igangsatt tiltak og prosesser innenfor områdene som omfattes av samarbeidet. Mål- og prinsippdokumentet framholder at Jærskulen skal bygge på forskningsbasert kunnskap. Dette medfører at utvikling av tiltak gjennom Jærskulen må bygge på et kunnskapsgrunnlag fra forskning tolket inn i vår sammenheng.*

Jærskulen kan ses på som et lærings- og utviklingsfellesskap som skal bidra til "kollektiv kapasitetsbygging" på alle nivå, for elevene, de foresatte, ansatte og politikere. Samlet har våre fire kommuner og 35 skoler langt mer kompetanse enn i den enkelte kommune og den enkelte skole for seg. Gjennom å ta denne kompetansen i bruk i utviklingsfellesskapet Jærskulen, legges et godt grunnlag for langsiktig og bærekraftig skoleutvikling.

Jærskulesamarbeidet har konsekvenser for hvordan ledelse utøves på alle nivå, det har konsekvenser for strukturer og prosesser, og det har konsekvenser for hvordan informasjon om læringsmiljø, læringsresultater og annen evidens brukes i utviklingsarbeidet.

Ledelse i Jærskulen bygger på en grunnholdning der kjernen er å sikre alle elever et godt læringsutbytte i et godt og trygt læringsmiljø. Det er forventet at alle ledere har sterk vilje til deling og utvikling av kompetanse utover den enkelte skole og den enkelte kommune.

Organisering av utviklingsarbeidet gjennom Jærskulen

Viktige samarbeidsstrukturer i Jærskulen er nettverk for skoleledere, nettverk for tillitsvalgte, nettverk for de skolefaglig tilsatte ved de fire skolekontorene, samt styringsgruppen bestående av kommunalsjefene med ansvar for skoleområdet og de hovedtillitsvalgte i Utdanningsforbundet.

Det er satset mye på utvikling av partsamarbeidet gjennom Jærskulen. Utdanningsforbundet har et sterkt eierskap til satsingen, og er involvert som en likeverdig part i styringen av arbeidet. Lærerne involveres gradvis mer gjennom arbeidet i nettverkene som er etablert mellom skolene. Jærskulen tilbyr også en kursrekke for nyutdannede/ nytilsatte lærere.

Et viktig tiltaksområde i Jærskulen handler om å videreutvikle skolenes kompetanse innenfor strategisk planlegging, medskapende utviklingsprosesser, og en god bruk evidens (data og

annen informasjon som er gjort tilgjengelig og er relevant i forhold til et tema/ utviklingsområde). Gjennom Jærskulen implementeres et digitalt verktøy for analyse og prosesser i skoleutvikling (PULS), og et annet verktøy til bruk for lærerne i deres arbeid med å følge opp elevkartlegging (VOKAL).

Hver skole har en utviklingsplan basert på en felles mal.** Siden skolene er gode på ulike områder, er det skolene selv som må prioritere hvilke utviklingsområder som kommer først. Satsingen spisses innenfor de områdene der behovet er størst. Prioriteringer bygger på analyser av behovet, og med utgangspunkt i de overordnede politisk vedtatte målsettingene i Mål- og prinsippdokumentet for Jærskulen.

Den vedtatte, statlige satsingen ”Ungdomstrinn i utvikling” samordnes gjennom Jærskulen. Satsingen innebærer at ungdomsskolene får støtte i arbeidet med skolebasert kompetanseutvikling. De statlige ressursene i ordningen tilføres gjennom veiledning fra universitet/ høyskole, en ordning med ressurslærere, og støtte til organisering gjennom egne utviklingsveiledere. 9 av våre skoler med ungdomstrinn fases inn i den aktive delen av satsingen fra høsten 2015. De resterende 6 skolene deltar i ordningen fra høsten 2016.

Forskningssamarbeid

Jærskulen har etter søknad fått kr 300.000,- fra Forskningsrådet til utvikling av et forprosjekt. Vår hovedsamarbeidspartner i dette arbeidet er Universitetet i Stavanger. Det arbeides gjennom dette skoleåret med å utvikle en søknad om hovedprosjekt til Forskningsrådet. Dersom denne søknaden innvilges, vil vi fra høsten 2015 kunne starte opp følgeforskning knyttet til utviklingen av Jærskulen. Et viktig fokus for prosjektet vil være å undersøke i hvilken grad Jærskulen bidrar til bedre læringsutbytte og læringsmiljø.

Jærskulen deltar i et toårig forsknings- og utviklingsprosjekt kalt EIKA- Evidensinformert kvalitetsarbeid. (Delfinansiert av Forskningsrådet).I dette prosjektet deltar en skole fra hver kommune, sammen med Jærskulen og kommunene som faglige skoleeiere. Gjennom EIKA har vi fått muligheten til deltakelse i et utviklingsfellesskap som omfatter mange av de fremste skoleeierne i landet, og vi får veiledning i arbeidet med å utvikle Jærskulen.

*Se liste med relevant faglitteratur under vedlegg til sist i rapporten

**Se tabell med oversikt over skolenes prioriterte utviklingsområder under vedlegg til sist i rapporten

Tiltak rekruttering og oppfølging av nye ansatte

I Mål- og prinsippdokumentet for Jærskulen framkommer det at rekruttering skal være et av områdene for interkommunalt samarbeid. Den årlige fellesutlysningen av lærerstillinger skjer i januar. Det gjennomføres en rekke felles rekrutteringstiltak gjennom Jærskulen. Dette gjelder blant annet eksponering på stands ved rekrutteringsarrangement for lærerstudenter i Stavanger og Agder, og en egen samling for studenter med informasjon og bevertning i Høguset på Bryne. Det er opprettet en gruppe med ”rekrutteringslærere”, en fra hver kommune.

Jærskulen legger stor vekt på samarbeid med Universitetet i Stavanger. 18 av skolene i Jærskulen har fra høsten 2014 partnerskapsavtaler med UiS. Dette innebærer at skolene er en del av lærerutdanningen som praksisskoler for studentene.

Jærskulen har en arbeidsgruppe bestående av personalsjefene i de fire kommunene, kommunalsjefene på skoleområdet og de fire hovedtillitsvalgte for Utdanningsforbundet. Denne gruppen arbeider med samordning av lønn og ytelser som er relevante i konkurransen om arbeidskraft. Gruppen vil også kunne foreslå nye tiltak i samordningen og utviklingen av arbeidet med rekruttering.

Like viktig som å rekruttere godt kvalifiserte, nye lærere til våre skoler, er at de som begynner får en god start på karrieren. Det er utviklet en egen plan for arbeidet med å støtte og veilede nyutdannede lærere som begynner i våre skoler. Denne inkluderer nå to skoleårs veiledning, mot tidligere ett år. Gjennom Jærskulen gjennomføres en kursrekke for nyutdannede og nytilsatte lærere. Kursene omfatter sentrale tema som klasseledelse, vurdering for læring, og oppfølging av grunnleggende ferdigheter.

Hvordan lese og bruke informasjonen i tilstandsrapporten?

Sentrale skoleforskere er kritiske til måten skolesystemer og media i mange land, også i Norge, har brukt informasjon om tilstanden i skolen. Dette handler blant annet om det vi kan kalle ”skam og skyld”, en tro på at offentliggjøring og rangering av resultatdata og skoler i seg selv kan skape utvikling. Dette betyr ikke at man ikke skal ha åpenhet om tilstanden i skolen. Åpenhet og deling er svært viktig, både innenfor skolesystemet som grunnlag for læring og utvikling, og til allmennheten som grunnlag for å bygge eierskap og tillit til skolen og kommunen.

I Jærskulen brukes begrepet evidens om data og annen grunnlagsinformasjon som er gjort tilgjengelig, og som er relevant i forhold til det området man arbeider med. En produktiv bruk av evidens handler om å bruke kunnskap om status som grunnlag for gode prosesser som gir læring og bygger kapasitet til utvikling. Et ledd i slike prosesser er å ofte å avdekke svært komplekse sammenhenger. Det er viktig å unngå feilslutninger som kan komme gjennom et for smalt fokus på årsak og virkning knyttet opp til enkeltfaktorer.

Svært mye informasjon om skolekvalitet er tilgjengelig i det nasjonale og interkommunale systemet for kvalitetsvurdering, og fra andre kilder. Men selv når man ser på denne informasjonen i sammenheng, danner den et ufullstendig og fragmentert bilde av kvaliteten i skolen. Dette skyldes blant annet at det er svært mye som ikke måles, og ulike utfordringer og svakheter knyttet til verktøyene som brukes.

I arbeidet med tilstandsrapporten er det nødvendigvis gjort valg i forhold til hvilke områder og indikatorer som trekkes inn. Valgene er gjort med utgangspunkt i lovkravene, og gjennom vurderinger av hva som framstår som særlig viktig og aktuelt. I rapporten er mye av informasjonen presentert på kommunenivå, og i mindre grad på skolenivå. For å legge til rette for videre arbeid er det lagt inn en samlet oversikt over datakilder og tilgjengelig informasjon fra skoleområdet i rapportens siste del.

Det er viktig å være oppmerksom på at størrelsen på utvalget, for eksempel antallet elever som har deltatt i Elevundersøkelsen, har betydning for resultatene. Variasjonen i svarene øker ved mindre utvalg, og forskjellene må være større for at man skal kunne trekke konklusjoner om status og utvikling. Dette har i denne sammenheng særlig stor betydning når vi ser på resultater ned på skolenivået.

En vanlig feilslutning i analyser er å fokusere på forskjeller som er for små til at man kan feste lit til at det virkelig er snakk om en forskjell. I elevundersøkelsen brukes en 0,3- regel for å unngå dette. Dette betyr at forskjeller som er mindre enn 0,3 tillegges mindre vekt, med unntak av trender som går i samme retning over flere år, og for store utvalg.

Trender over tid vil kunne gi sikrere informasjon enn enkeltresultater. Det er derfor ofte ønskelig å presentere trender der dette er mulig. På grunn av omlegging til ny versjon av elevundersøkelsen i 2013, og fordi Jærskulen har økt antallet grupper som omfattes av undersøkelsen fra samme år, presenteres trendendringer fra elevundersøkelsen fra 2013 til 2014. De nasjonale prøvene er fra og med 2014 lagt om. Dataene som presenteres i rapporten er derfor knyttet til dette året alene.

Bruk av fargekoder i elevundersøkelsen

I Jærskulen brukes et digital analyse- og prosessverktøy kalt PULS. Dette verktøyet inneholder en egen analysemodul til arbeidet med elevundersøkelsen. Her framstilles resultatene gjennom bruk av fargekoder, i tillegg til genererte svarsnitt for spørsmål generert til en variabel (for eksempel "Motivasjon"). Grenseverdiene er basert på statistiske beregninger, vurderinger av spørsmålsformuleringer og sammenligning av resultater på undergrupper. Grønt uttrykker et høyt nivå, rødt er lavt nivå, mens gult er middels nivå. Dersom resultatet viser gul pluss, er resultatet nærmere grønt enn rødt. Dersom resultatet viser gul minus, er resultatet nærmere rødt enn grønt.

Forutsetninger og rammeforhold

Utdanningsnivå og andre sosioøkonomiske bakgrunnsfaktorer

Foreldrenes utdanningsnivå har betydning for elevenes skolefaglige prestasjoner, og for sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring. I vurderinger av skolekvalitet er det derfor viktig å ta utgangspunkt i den sosioøkonomiske bakgrunnen til elevene. To skoler som leverer omtrent like resultater kan ut fra dette vurderes svært ulikt.

I Jærskulens digitale verktøy for analyse og prosesser i skoleutvikling, PULS, er foreldrenes utdanningsnivå en bakgrunnsvariabel som kan vises på skolenivå, kommunenivå og for Jærskulen samlet. En svakhet med denne indikatoren på skolenivået er at den bygger på et utvalg som er begrenset til 5, 8, 9 og 10. trinn. Indikatoren er sikrere for større enn mindre skoler, og gir et godt bilde på foreldrenes utdanningsnivå når man ser på større utvalg.

Indikatoren er en prosent som er beregnet med utgangspunkt i følgende: Andel foreldre med høyere utdanning minus andel foreldre med grunnskole som høyeste utdanning. Dersom skåren er 17 %, betyr dette at skolen har 17 % flere foreldre med høyere utdanning enn foreldre med grunnskole som høyeste utdanning.

Foreldrenes utdanningsnivå, Jærskulen samlet og kommunevis, fra PULS 2013/2014:

Snitt	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
Nasjonalt (13-14)	Rogaland (13-14)	Jærskulen (13-14)_1	Gjesdal kommune (13-14)	Hå kommune (13-14)	Klepp kommune (13-14)	Time kommune (13-14)
18,5	18,9	14,4	12	9,5	14	21,1

Våre kommuner har et lavere gjennomsnittlig utdanningsnivå i foreldregruppen enn gjennomsnittet for fylket og nasjonalt. Hå har et lavere utdanningsnivå i foreldregruppen enn gjennomsnittet for Jærskulen, mens Time har et høyere gjennomsnitt. Det framkommer stor variasjon mellom ulike områder innad i kommunene. Dette følger delvis et mønster der utdanningsnivået er lavere i bygdene enn i tettstedene, men det er også avvik fra dette mønsteret.

Foreldrenes utdanningsnivå er den viktigste enkeltindikatoren i vurdering av forutsetninger knyttet opp til kvalitetsvurderinger på skoleområdet. Men i forhold til stort sett alle andre sosioøkonomiske indikatorer ligger våre kommuner langt bedre an enn landsgjennomsnittet. Dette gjelder for eksempel inntektsnivå, arbeidsledighet, antallet sosialklienter og barn av eneforsørger.

Kommunalt FAU i Klepp

Det gjøres mye godt arbeid i samhandlingen mellom skolene og foreldrene i Jærskulen. Samtidig vil det være viktig å styrke dette arbeidet framover. Klepp kommune har gjennom ordningen med Kommunalt foreldreutvalg en spennende, helhetlig tilnærming til foreldresamarbeid. Gjesdal kommune har også kommunalt FAU.

Klepp kommune har hatt Kommunalt foreldreutvalg i rundt 20 år. I det kommunale foreldreutvalget (KFU) møter leder eller en annen representant fra foreldreutvalgene ved de 10 skolene. Foreldreutvalget sine statutter er vedtatt av hovedutvalget. Klepp har også ei kommunalt FUB; et kommunalt foreldreutvalg for barnehagen.

KFU er et kontaktorgan mellom foreldreutvalgene. Viktige arbeidsområder er erfaringsutveksling og drøfting av god praksis innen samarbeidet mellom hjem og skole, og utvikling av målrettet og effektiv drift av FAU på skolenivået.

KFU er dessuten et kontaktorgan mellom foreldreutvalgene og etatsledelsen på skoleområdet. Etatsledelsen kan informere om, og be om råd, i saker innen ressursdisponering, strategisk planlegging og pedagogiske satsinger. Foreldrerepresentantene tar opp saker som angår formalia og jus, men har gjerne også pedagogiske spørsmål. KFU fungerer både som et informasjons- drøftings- og rådsorgan.

Når KFU fungerer godt, bærer arbeidet preg av refleksjon, deling og debatt. I flere saker har hovedutvalget bedt KFU om råd før politiske avgjørelser er tatt.

Kan en ordning med kommunale FAU, som også inkluderer en mulighet for deling og samarbeid interkommunalt, bidra til en styrking av samarbeidet mellom hjem og skole i Jærskulen?

Skoler, elevtall og elevtallsutvikling

Skoler, skoleslag og elevtall fordelt på kommune:

Gjesdal kommune:		
Bærland skole	1-7	274
Dirdal skule	1-10	143
Gjesdal ungdomsskole	8-10	435
Oltedal skole	1-10	123
Solås skole	1-7	337
Ålgård skole	1-7	311
Hå kommune:		
Bø skule	1-7	297
Høyland skule	1-7	89
Motland skule	1-7	451
Nærbø ungdomsskule	8-10	206
Ogna skule	1-10	261
Varhaug skule	1-7	412
Varhaug ungdomsskule	8-10	155

Vigre skule	1-7	40
Vigrestad skule	1-4	194
Vigrestad storskule	5-10	270
Klepp kommune:		
Bore skule	1-7 (1-6 inntil videre)	391
Bore ungdomsskule	8-10 (7-10 inntil videre)	246
Engelsvoll skule	1-7	265
Horpestad skule	1-7	112
Klepp ungdomsskule	8-10	408
Kleppe skule	1-7	440 (inkl.språkstasjonen)
Orre skule	1-10	127
Orstad skule	1-10	339
Tu skule	1-7	216
Vasshus skule	1-6 (1-6 inntil videre)	65
Time kommune:		
Bryne skule	1-7	438 (inkl.språkstasjonen)
Bryne ungdomsskule	8-10	414
Frøyland skule	1-7	309
Frøyland ungdomsskule	8-10	147
Hognestad skule	1-7	95
Lye skule	1-7	236
Lye ungdomsskule	8-10	125
Rosseland skule	1-7	513
Undheim skule	1-10	146

Beregnet elevtallsutvikling våre kommuner og Jærskulen samlet:

	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Gjesdal	1637	1672	1717	1759	1814	1897	1947
Hå	2606*	2712*	2784*	2889*	2971*	3045*	3075*
Klepp	2662	2703	2730	2752	2824	2804	2825
Time	2436	2496	2604	2691	2787	2900	3003
Jærskulen	9341	9583	9835	10091	10396	10646	10850

*Av disse regner man med at ca. 230 elever vil gå i privatskole. I Hå velger flere privatskole enn tilfellet er for de andre Jærskulekommunene

Lærertetthet

Lærertetthet regnes på to ulike måter. Vanligst er å se på lærertettheten ut fra forholdet mellom det totale antallet elevtimer og lærertimer. Her presenterer vi også tall på lærertimer i ordinær undervisning. Da er timer som går til spesialundervisning og særskilt norskopplæring trukket fra.

Lærertetthet 2014

Kolonne A viser forholdet mellom elevtimer og lærertimer på henholdsvis 1-7 trinn og 8-10 trinn: Nasjonalt snitt, Rogaland, våre kommuner, kilde GSI

Kolonne B viser forholdet mellom elevtimer og lærertimer i ordinær undervisning for alle trinn: Nasjonalt snitt, Rogaland, våre kommuner, kilde GSI:

	Kolonne A	Kolonne B
Nasjonalt 1-7	13,1	16,8
Nasjonalt 8-10	14,1	
Rogaland 1-7	13	16,7
Rogaland 8-10	14,3	
Gjesdal 1-7	12,4	15,3
Gjesdal 8-10	15	
Hå 1-7	13,2	15,6
Hå 8-10	13,9	
Klepp 1-7	12,5	15,6
Klepp 8-10	13,4	
Time 1-7	13,6	18,1
Time 8-10	15,2	

Lærere som mangler formell kompetanse

I Grunnskolens informasjonssystem, GSI, rapporteres andel årstimer til undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning.

Andel årstimer til undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning 2014, nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde GSI:

Nasjonalt	96,8
Rogaland	96,1
Gjesdal	95,8
Hå	91
Klepp	94,5
Time	93,3

Opplæringsloven fastsetter kompetansekrav til undervisningspersonell og setter rammer for adgang til midlertidig tilsetting og tilsetting på vilkår. Når det ikke er mulig å tilsette lærer med godkjent utdanning, er det nødvendig å bruke arbeidskraft som ikke fyller dette kravet. Siden Hå kommune har flere i denne gruppen enn de andre kommunene, er det naturlig å se nærmere på situasjonen her.

Det er pr. 25.09.14, 24 lærere uten godkjent utdanning i arbeid i Hå kommune, tilsvarende 16,8 årsverk. Dette er en sammensatt gruppe, som i svært liten grad omfatter ansatte som har videregående skole som høyeste utdanning. Noen av skolene har tatt inn studenter som tar

lærerutdanning i mindre delstillinger som en bevisst rekrutteringsstrategi. En annen gruppe blant de 24 er ansatte som har fagutdanning fra universitet/ høyskole, men som mangler PPU. De fleste i denne gruppen tar eller vil ta PPU.

Antall lærerstillinger uttrykt i hele stillinger skoleåret 2014, våre kommuner, Jærskulen samlet:

Gjesdal	146,6
Hå	223
Klepp	222,5
Time	214,5
Jærskulen samlet	806,6

Rekruttering av lærere

Ifølge SSB vil landet som helhet kunne ha en lærermangel på ca. 38.000 i 2025. Det er usikkert hvordan situasjonen er for vår arbeidsmarkedsregion, men det er antakelig ikke grunn til å tro at situasjonen her er bedre enn i andre deler av landet. Jærskulen har gjennom det regionale forumet for skoleeiere bedt KS ta ansvaret for å gjennomføre en regional analyse av behovet for lærere. Foreløpig er det ikke klart om dette tiltaket blir gjennomført.

Sammen med elevtallsutviklingen gir oversikt over lærere i aldersgruppen 55-59 og 60-67 et bilde av rekrutteringsbehovet i Jærskulen de nærmeste årene.

Lærere i aldersgruppene 55-59 og 60-67 2015 for Jærskulekommunene og samlet:

Gjesdal	55-59: 17	60-67: 17
Hå	55-59: 18	60-67: 12
Klepp	55-59: 26	60-67: 30
Time	55-59: 22	60-67: 19
Jærskulen samlet	55-59: 83	60-67: 78

Sannsynligheten for at lærere som er hjemmehørende i våre kommuner søker seg tilbake etter utdanning er stor. Det er derfor interessant å se på hvor mange lærerstudenter som har en av Jærskulekommunene som sin hjemkommune.

Antall lærerstudenter ved UiS som har hjemmeadresse i Jærskulekommunene, januar 2015, kilde UiS:

Gjesdal	30
Hå	24
Klepp	10
Time	22
Jærskulen samlet	86

Fra og med skoleåret 2013/2014 samordnet kommunene arbeidet med annonsering og rekrutteringstiltak gjennom Jærskulen.

Antall formelt kvalifiserte lærere som søkte til våre kommuner og Jærskulen samlet etter første fellesutlysning for 2014 og 2015, inkludert antall som søkte flere enn en kommune (totalt antall søkere i parentes):

	2014	2015
Gjesdal	52 (62)	55 (73)
Hå	35 (94)	39 (70)
Klepp	38 (50)	79 (100)
Time	64 (85)	89 (108)
Jærskulen samlet	189 (291)	262 (351)
Antall av disse som søkte til mer enn en av våre kommuner	50	69

*Estimert behov for lærere pr. 01.02.15 med tiltredelse august 2015 for våre kommuner og Jærskulen samlet, faste stillinger:**

Gjesdal	14
Hå	23
Klepp	10
Time	10
Jærskulen samlet	57

*I tillegg kommer behov for vikariater.

Det er grunn til å tro at rekruttering av lærere vil bli en stadig større utfordring for Jærskulekommunene framover. Dette skyldes en gradvis økende generell mangel på lærere totalt sett. Rekrutteringsutfordringen forsterkes av et økt behov for lærere for våre kommuner på grunn av en betydelig elevtallsvekst.

Framtidens skole, IKT

Både internasjonalt og i Norge er det et sterkt fokus hvordan skolen kan endres for å møte framtidens kompetansekrav. Kunnskapsdepartementet har satt ned et eget utvalg, Ludvigsen-utvalget, som har til oppdrag å vurdere grunnopplæringens fag opp mot kompetansekravene i et framtidig samfunns- og arbeidsliv. Ludvigsen-utvalget la i 2014 fram en NOU som er et kunnskapsgrunnlag for en hovedutredning som skal leveres i 2015.

I arbeidet med forståelsen av framtidens kompetansebehov legger utvalget til grunn at kravet til raske endringer om omstillinger i arbeidslivet vil forsterkes. Dette betyr at det å kunne tilegne seg ny kunnskap, ny kompetanse og nye ferdigheter vil bli enda viktigere enn i dag.

Med utgangspunkt i et bredt kompetansebegrep vurderer utvalget forslag om endringer innenfor fagstruktur og innhold, grunnleggende ferdigheter, ivaretagelse av andre tverrfaglige områder, læreplanens oppbygging, struktur og progresjon og vurderingsformer.

Det er blant annet grunn til å tro at læringsferdigheter, innovasjon, samarbeid, kritisk tenkning, kreativitet og bruk av teknologi vil vektlegges mer i framtiden. Det samme gjelder demokratiforståelse, lederskap, etikk og andre verdier og kompetanser knyttet til det vi kan kalle livsferdigheter.

Framtidens kompetansebehov vil medføre betydelige endringer for skolen. En del av dette handler om mulighetene som ligger i stadig mer kraftig læringsteknologi. Det vil være viktig at vi følger med på utviklingen, forbereder oss på endringer, og prøver ut for å vinne

erfaringer. Flere grep kan gjøres uten å vente på endringer i læreplanene. Dette gjelder blant annet å forsterke fokuset på progresjon, og å legge mer vekt på læringsprosesser som gir dybdelæring.

Gjennom Jærskulesamarbeidet vil det framover vektlegges å bygge kompetanse og kapasitet knyttet til utviklingen av framtidens skole. Derfor er arbeid med dette et av temaene som tas opp til dialog i møte mellom hovedutvalgene og skolene 26.02.14.

Nettbrett i Timeskolen

Vi står midt oppe i en rivende utvikling av læringsteknologi som vil medføre store endringer for skole, undervisning og læringsprosesser.

Det er svært viktig at bruk av teknologi i skolen faktisk bidrar til læring på andre og bedre måter enn før. Da må valg gjøres ut fra pedagogiske hensyn og vurderinger. Implementering må gjennomføres på helhetlige og gode måter, der lærerne tilføres nødvendig kompetanse og lederstøtte.

I Time- skolen gjennomføres nå et spennende pilotprosjekt med bruk av nettbrett i undervisningen. Målet med prosjektet er å vinne erfaringer med pedagogisk bruk av ny læringsteknologi. Fire skoler er direkte med i utprøvingen som skjer på 1. trinn, 5. trinn og 8. trinn. Arbeidet gjøres med støtte fra et av landets fremst kompetansemiljøer innenfor bruk av IKT i undervisning og skole.

Pilotprosjektet i Time framstår som spennende og framtidsrettet. Teknologien i seg selv, nettbrettet og læringsapplikasjonene som brukes, har mye av det intuitive, umiddelbare og attraktive preget som vi kan tenke oss vil kjennetegne framtidens læringsteknologi.

Implementeringen av prosjektet gjennomføres med utgangspunkt i omfattende erfaring fra ledelse av slike prosjekter andre steder. En forutsetning for å få delta i prosjektet var høy grad av forankring og motivasjon på skolene. Roller og krav til framdriftsplaner, evaluering og oppfølging var klargjort på forhånd. Kompetanseutviklingen for skolelederne og lærerne er ikke bare knyttet til bruken av teknologien i undervisning, men handler også om hvordan klasseledelse må endres i et endret læringsmiljø.

Erfaringene med prosjektet så langt er positive. Viktige erfaringer er gjort og oppsummert gjennom den løpende evalueringen. Sentralt i arbeidet med evaluering er å finne ut om bruken av teknologien faktisk utvikler og utvider læringsprosessene. Blir elevene mer deltakende, aktive, produserende og kreative?

Et annet sentralt spørsmål er knyttet til om og hvordan teknologien påvirker elevenes motivasjon for læringsarbeidet. Foreløpige analyser av elevundersøkelsen på ungdomstrinnet viser en positiv utvikling av motivasjon som kan ha sammenheng med prosjektet.

Hva kan de andre kommunene og skolene i Jærskulen lære fra pilotprosjektet med bruk av nettbrett i Timeskolen?

Læringsmiljø

Læringsmiljø er de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene på skolen som har betydning for elevenes læring. Opplæringslovens kapittel 9a slår fast alle elevers rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Læringsmiljøet på en skole kan oppleves ulikt for ulike elever, grupper og trinn. Skolene må arbeide kontinuerlig med å utvikle og opprettholde et godt læringsmiljø. God klasseledelse er en viktig del av dette arbeidet.

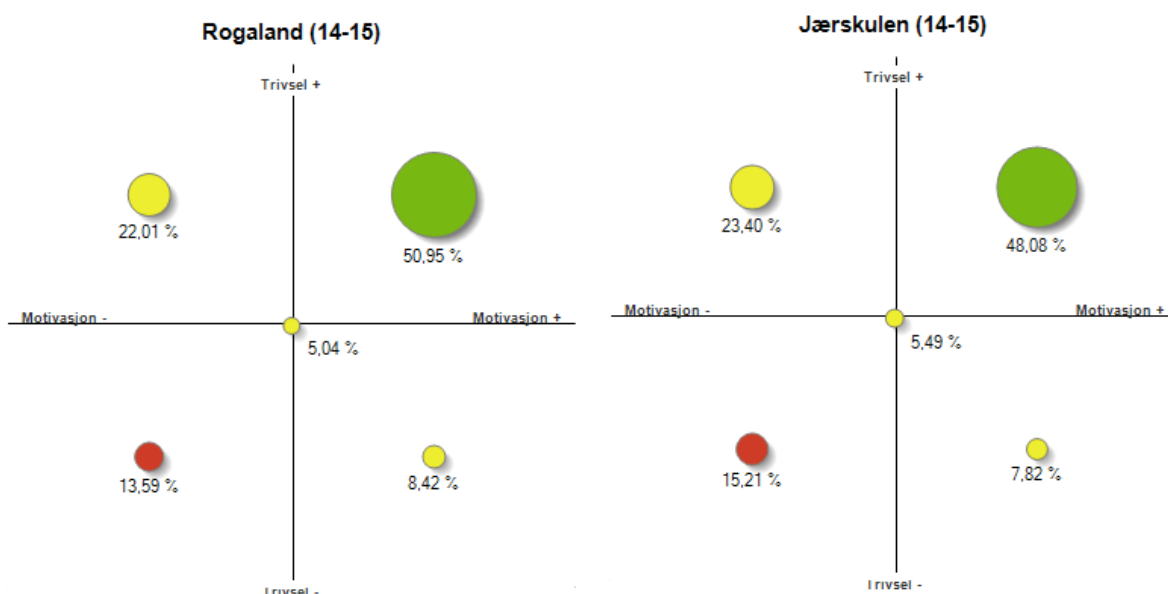
Elevundersøkelsen

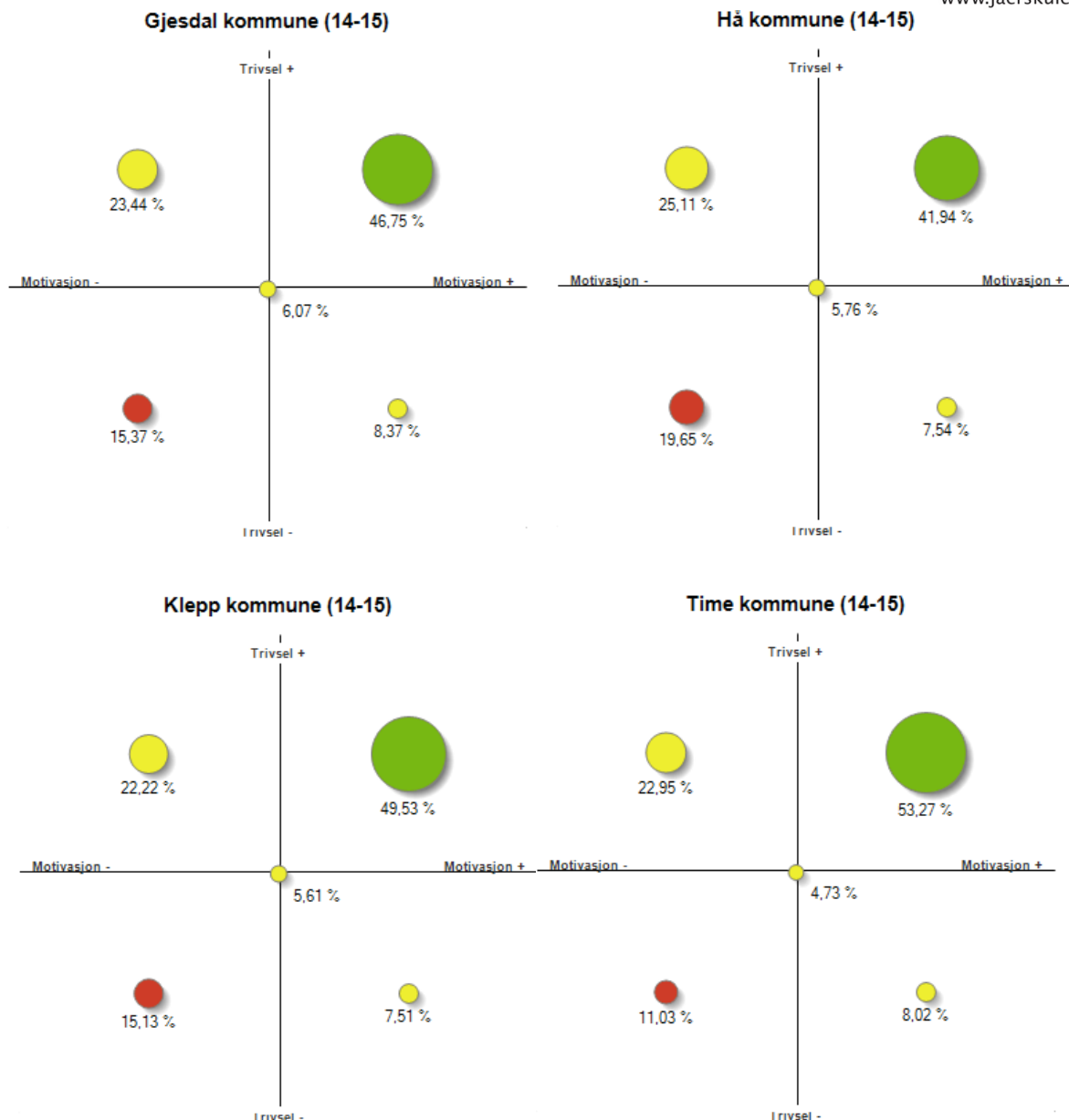
Den nasjonale elevundersøkelsen gjennomføres for alle elever på 7. og 10. trinn i hele landet. Men for å få fram mer sammenhengende kunnskap om læringsmiljøet i våre skoler har Jærskulen for 2013 og 2014 gjennomført undersøkelsen for alle elever fra 6.-10. trinn. Elevundersøkelsen er den sentrale kilden til kunnskap om læringsmiljø i arbeidet med skoleutvikling. Men også andre verktøy knyttet til utvikling og kartlegging av sider ved elevenes læringsmiljø er i bruk i av enkeltskoler og kommuner innenfor Jærskulen.

Elevundersøkelsen viser elevenes subjektive opplevelse av eget læringsmiljø. Undersøkelsen inneholder indikatorer som bygger på enkeltspørsmål, for eksempel gjelder dette trivsel og mobbing. Men de fleste variablene bygger på flere spørsmål. Merk at man ikke kan sammenlikne svarsnittet mellom variablene.

Motivasjon og trivsel

Svarfordelingen for elevene i en firefeltstabell som består av forholdet mellom trivsel og motivasjon, Rogaland, Jærskulen og våre fire kommuner, kilde PULS:

I kvadranten øverst til høyre, høy trivsel, ser vi andelen elever som oppgir at både trivselen og motivasjonen er høy. Det er grunn til å tro at elevene i denne gruppen virkelig ønsker å arbeide med skolefagene, og at de viser vilje og evne til å opprette og vedlikeholde et godt arbeidsfellesskap.

I kvadranten nederst til høyre, lavere trivsel, høy motivasjon, ser vi andelen elever som oppgir at trivselen ikke er så høy, samtidig som at motivasjonen er høy. Det er grunn til å tro at elevene i denne gruppen virkelig ønsker å arbeide med skolefagene, men de er ikke i like stor grad inkludert i arbeidsfellesskapet.

I kvadranten øverst til venstre, høy trivsel, lavere motivasjon, ser vi andelen elever som oppgir at de trives godt på skolen, samtidig som at motivasjonen ikke er så høy. For denne

gruppen står det sosiale fellesskapet på skolen i fokus, skolen blir i større grad et sted å være, ikke et sted å lære.

I kvadranten nederst til venstre, lavere trivsel, lavere motivasjon, ser vi andelen elever som gjennom sine svar i elevundersøkelsen oppgir at verken trivselen eller motivasjonen er så høy. Det er grunn til å tro at elevene i denne gruppen har opplevd mange nederlag i skolesammenheng. Når målene mister verdi for elevene, vil de heller ikke anstrenge seg for å nå dem, og noen opplever heller ikke at lav måloppnåelse er forbundet med nederlag.

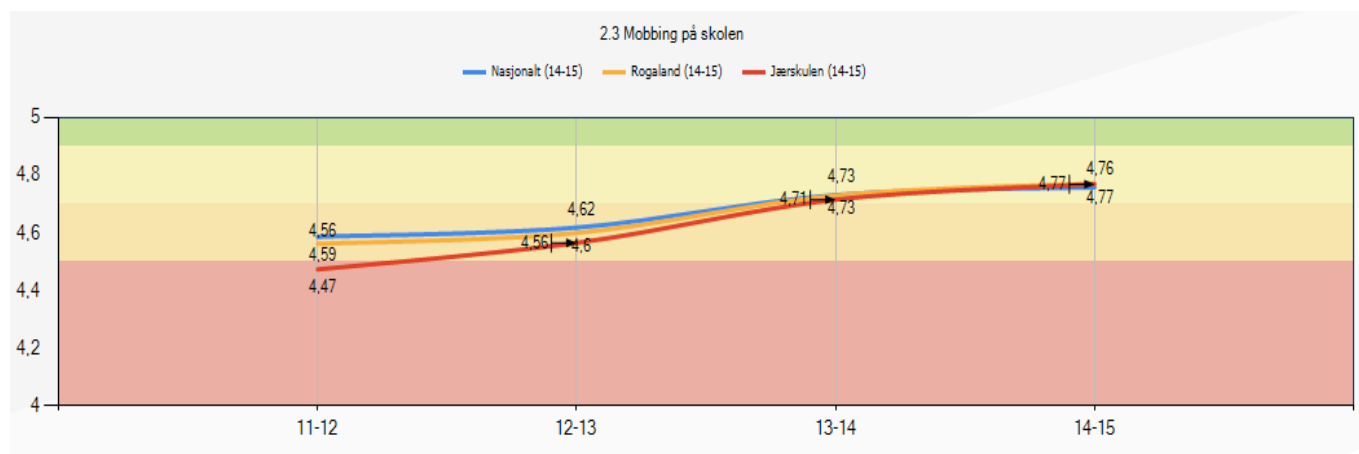
Vi ser at elevene i Jærskulen trives godt på skolen. Men det er også en tendens til at våre elever er mindre motiverte sammenliknet med fylket og nasjonalt. Vi ser også at elevene i Time kommune ser ut til å ha høyere motivasjon sammenliknet med de andre kommunene, og at elevene i Hå kommune ser ut til å være noe mindre motiverte. Alle kommunene har hatt en positiv utvikling knyttet til sammenhengen mellom trivsel og motivasjon fra skoleåret 2013/2014 til skoleåret 2014/2015.

Det er variasjoner mellom skolene som gir grunnlag for refleksjoner og vurderinger i den enkelte skole, i dialogen mellom skolene og skoleveileder, og i arbeidet i nettverk i regi av Jærskulen.

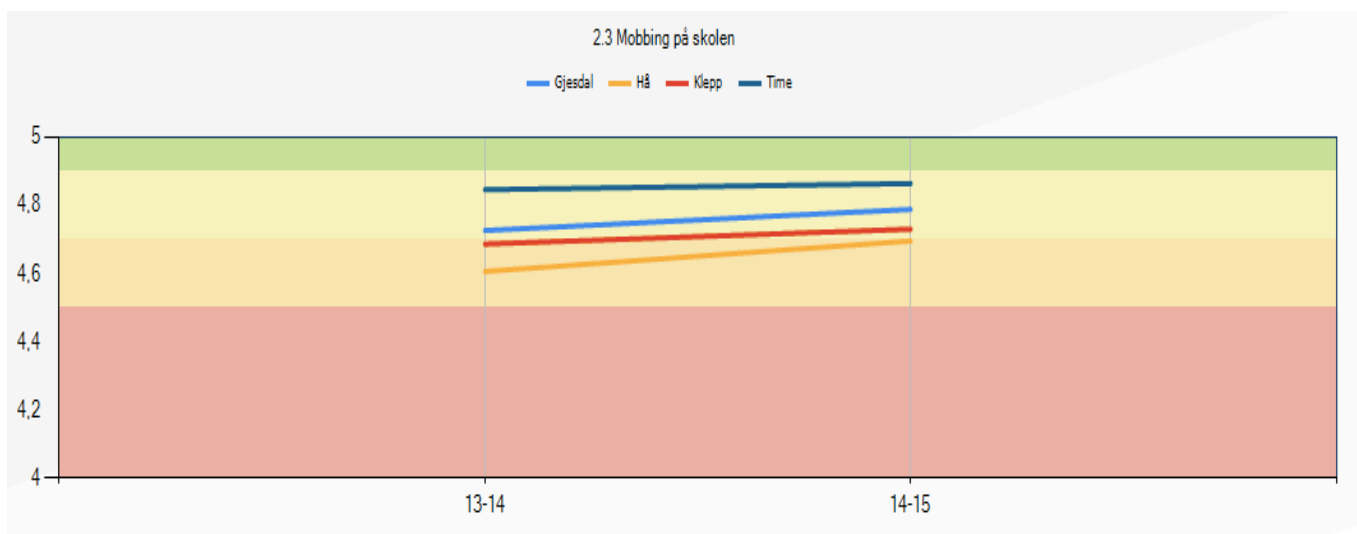
Mobbing

Mobbing kan defineres som gjentatt negativ eller ”ondsinnnet” atferd fra en eller flere rettet mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Systematisk utestengning eller gjentatt erting på en ubehagelig måte er også mobbing. Fordi spørsmålet om mobbing ikke er endret i skiftet til ny elevundersøkelse, kan denne indikatoren vises i trendvisning flere skoleår tilbake i tid. Her sammenliknes da ulike utvalg på grunn av at elevundersøkelsen i Jærskulen fra og med 2013/2014 omfatter flere trinn. Dette er likevel lite problematisk fordi 7. trinn og 10.trinn har en trend som tilsvarer hele utvalget.

Mobbing på skolen, skoleårene fra 2011/2012 til og med 2014/2015, nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

Mobbing på skolen, trend 2013/2014 til 2014/2015, våre kommuner, kilde PULS:

Det har i perioden har vært en positiv utvikling både nasjonalt, for fylket og for Jærskulekommunene. Våre kommuner er på samme nivå som Rogaland og landssnittet.

Det er variasjon mellom skolene, og mellom elevgrupper innenfor skolen, knyttet til indikatoren mobbing. Denne informasjonen bruker skolene til videre kartlegginger og igangsetting av tiltak.

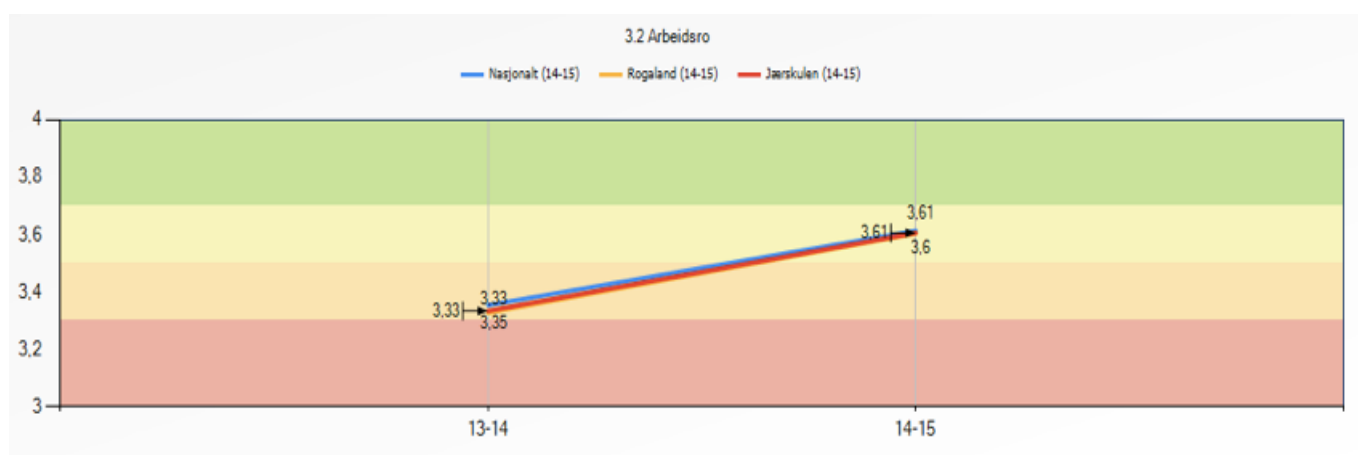
Arbeidet for å sikre et læringsmiljø og skolemiljø som motvirker mobbing må alltid gis svært høy prioritet. Selv om det er grunn til å tro at det alltid vil finnes mobbing i skolen, skal det likevel legges en nullvisjon som utgangspunkt for arbeidet.

I elevundersøkelsen 2014/2015 svarte 4262 Jærskuleelever fra trinnene 6-10 på spørsmålet: "Er du blitt mobbet på skolen de siste månedene?" Av disse svarte 3642 "ikke i det hele tatt", 427 svarte "en sjelden gang", 76 svarte "2 eller 3 ganger i måneden", 60 svarte "omtrent en gang i uken", 57 svarte "flere ganger i uken."

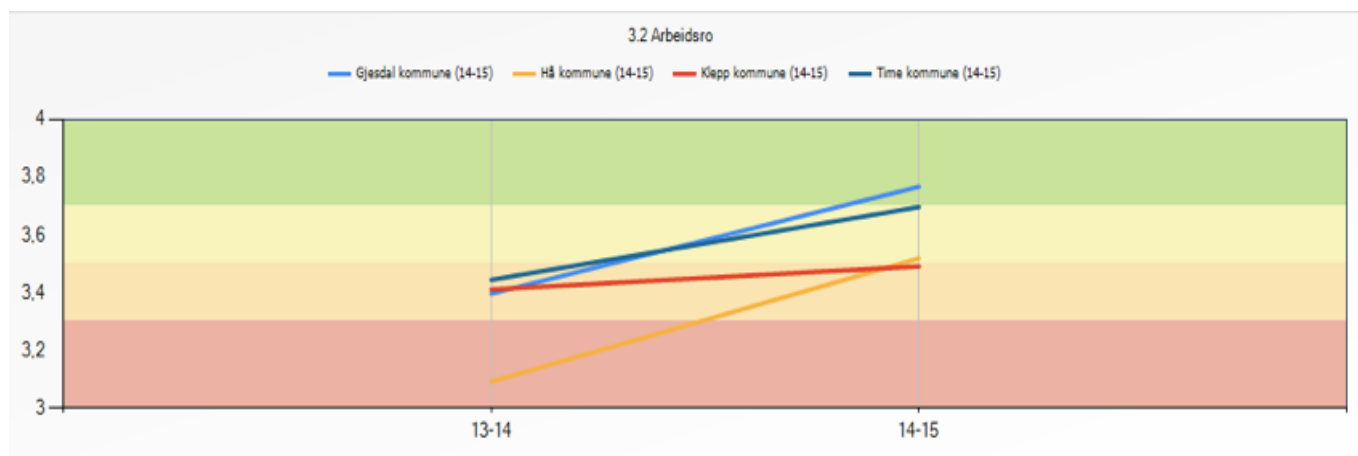
Klasseledelse

Området klasseledelse består i elevundersøkelsen av indikatoren ”Arbeidsro”, og variablene ”Støtte fra lærerne”, ”Elevdemokrati og medvirkning” og ”Felles regler”. Elevene i Jærskulekommunene opplever i stor grad at de har støtte fra lærerne, og at felles regler er på plass og praktiseres. Begge disse variablene er på grønt nivå i elevundersøkelsene i 2013/2014 og 2014/2015. Her er valgt å fokusere på ”Arbeidsro” og ”Elevdemokrati og medvirkning”.

Arbeidsro, trend skoleårene 2013/2014 til 2014/2015, nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

Arbeidsro, trend skoleårene 2013/2014 til 2014/2015, våre kommuner, kilde PULS:

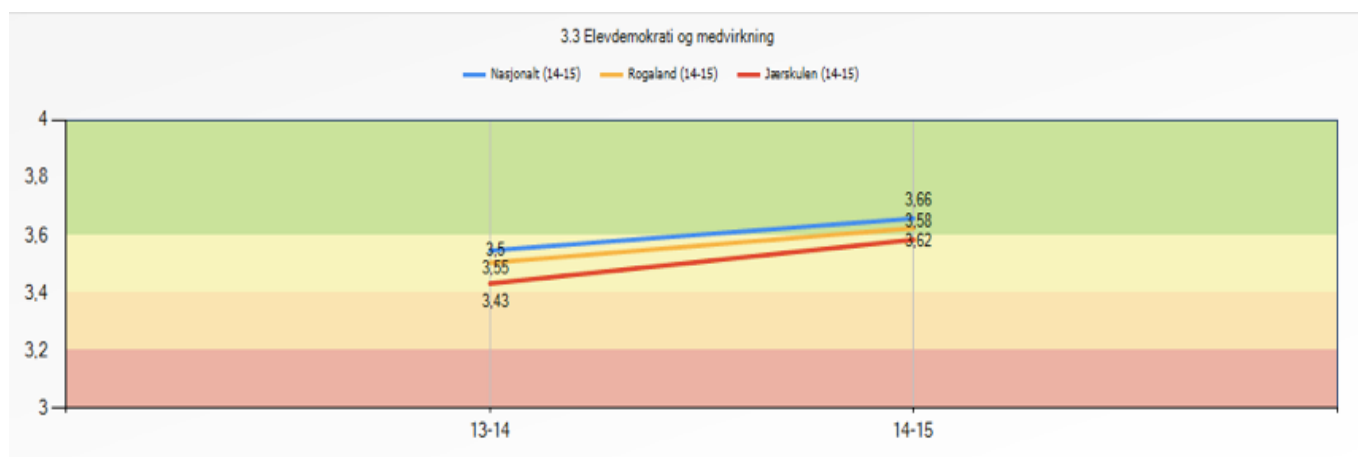
I en aktiv og involverende moderne undervisningspraksis er ikke arbeidsro et mål i seg selv. Men det er viktig at elevene opplever et læringsmiljø som er tilpasset de læringsprosessene som gjennomføres. Arbeidsro er derfor en viktig indikator innenfor indeksen klasseledelse.

Jærskulen er på linje med snittet for landet/ fylket. Gjennomsnittet for Gjesdal og Time er på, eller tilsvarende grønt nivå. Gjennomsnittet for Hå og Klepp er noe under dette nivået. Trenden viser en positiv utvikling for Gjesdal, Time og Hå, mens utviklingen for Klepp ser

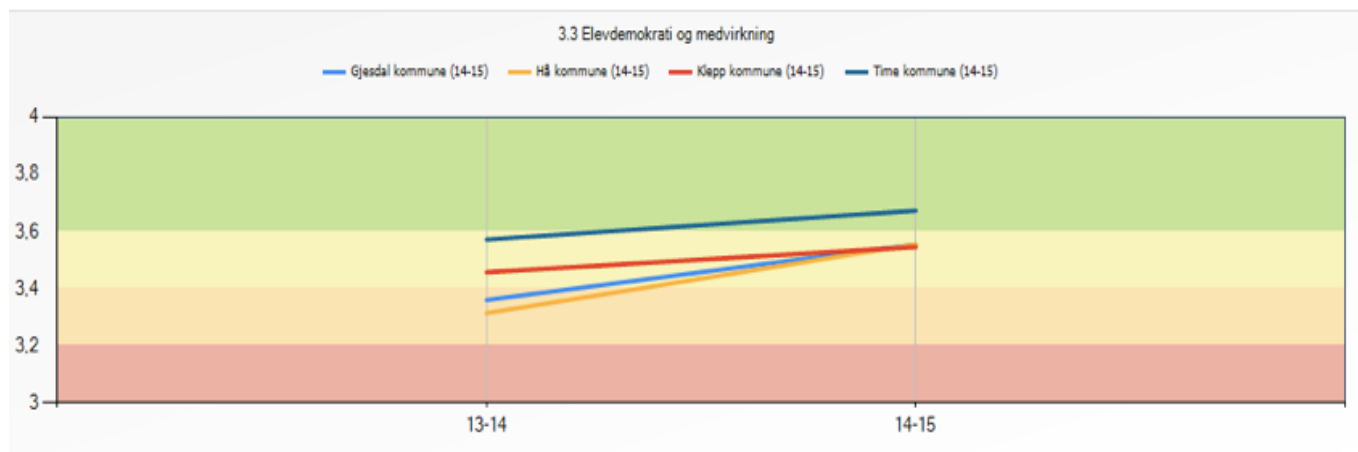
ut til å være noe svakere. Det framkommer forskjeller mellom skolene, og på skolenivået vil det også kunne identifiseres forskjeller innenfor skolen. Elevene ved 8 av de 9 skolene i Time svarer at de har en arbeidsro som befinner seg nærmere grønt nivå enn rødt nivå. Tilsvarende tall for Gjesdal er 4 av 6, Hå 4 av 10*, og Klepp 3 av 10 skoler.

*Siden Vigrestad skule ikke har trinn som omfattes av elevundersøkelsen, har vi ikke data fra denne skolen.

Elevdemokrati og medvirkning, trend skoleårene 2013/2014 til 2014/2015, nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

Elevdemokrati og medvirkning, trend skoleårene 2013/2014 til 2014/2015, våre kommuner, kilde PULS:

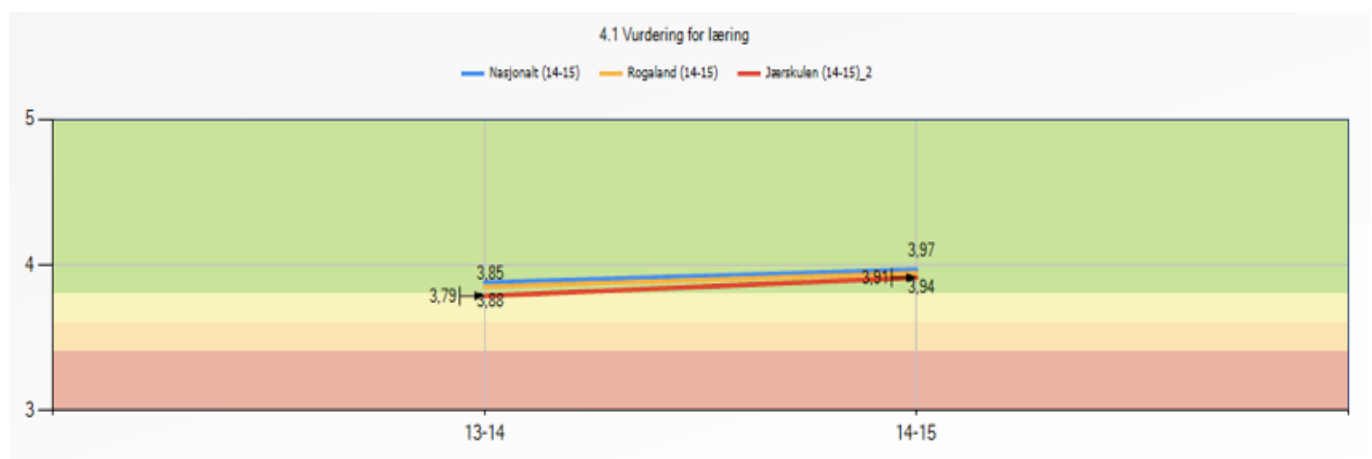
Indeksen elevdemokrati og medvirkning viser elevenes opplevelse av mulighet for å medvirke i arbeidet med fagene, om de får bli være med å bestemme klasseregler og delta i elevrådsarbeid. Det er svært viktig at elevene opplever medvirkning. Medvirkning kan bidra til et sterkere eierskap til læringsprosessene og utvikling av indre motivasjon. Deltakelse i et velfungerende elevdemokrati kan knyttes til sentrale, overordnede målsettinger for den norske skolen.

Jærskulen ligger tilnærmet på samme nivå som nasjonalt snitt og snittet for fylket på indeksen elevdemokrati og medvirkning. Snittet innenfor våre fire kommuner ligger på grønt nivå, eller nærmere grønt enn rødt nivå. Variasjonen mellom skoler framstår som liten i Time kommune, mens det for de tre andre kommunene er forskjeller som kan gi grunnlag for videre undersøkelser og tiltak.

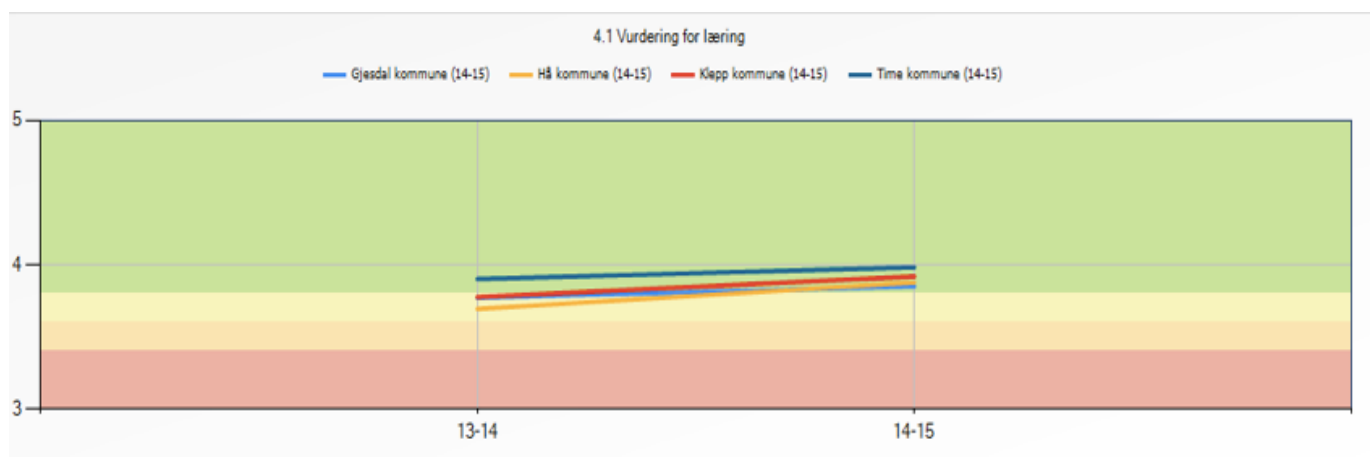
Vurdering for læring

All vurdering i fag i grunnskolen fram til avslutningen av 10. trinn er underveisvurdering. Når underveisvurdering brukes til å fremme elevenes læring og tilpasse opplæringen, er det vurdering for læring. En god vurderingspraksis er avgjørende viktig for elevenes læring og lærernes muligheter for å videreutvikle sin undervisning.

Vurdering for læring, trend skoleårene 2013/2014 til 2014/2015, nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

Vurdering for læring, trend skoleårene 2013/2014 til 2014/2015, våre kommuner, kilde PULS:

Jærskulen ligger på nivå med gjennomsnittet for Norge og Rogaland. Våre kommuner ligger alle på grønt nivå, og har alle hatt en positiv utvikling innenfor denne indeksen fra

2013/2014 til 2014/2015. 33 av skolene i Jærskulen ligger på eller nærmere grønt nivå enn rødt nivå. For skoleåret 2013/2014 gjaldt dette 29 av skolene.

Læringsutbytte

Læringsutbytte kan defineres som det man ønsker å oppnå med det pedagogiske arbeidet, det vi si hva elevene har lært, og hvilken kompetanse de har oppnådd. Begrepet omfatter både faglige kompetanser og grunnleggende ferdigheter. I tilstandsrapporten er gjennomføring også tatt med under overskriften læringsutbytte.

Nasjonale prøver

Formålet med nasjonale prøver er å vurdere i hvilken grad skolen har klart å utvikle ferdighetene til elevene i lesing og regning og i deler av faget engelsk. Resultatene skal brukes av skoler og skoleeiere som grunnlag for en kvalitetsutvikling i opplæringen. Prøvene er en del av underveisvurderingen og skal gjennomføres om høsten på 5., 8. og 9. trinn (9. trinn har bare prøver i lesing og regning).

Nasjonale prøver i lesing og i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for de grunnleggende ferdighetene lesing og regning, slik de er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag.

Engelsk er ikke en av de grunnleggende ferdighetene slik disse er definert i Kunnskapsløftet. Derfor skiller prøvene i engelsk seg fra de andre nasjonale prøvene ved at de tar utgangspunkt i kompetansemålene i faget.

Fra og med 2014-2015 er det gjort endringer som vil gjøre det mulig å se trendutvikling over tid for de nasjonale prøvene i regning og engelsk. Disse endringene har skapt problemer for PULS- systemet, der trendvisning tidligere har vært tilgjengelig. Dette betyr at det i tilstandsrapporten for Jærskulen for 2014 vises data for skoleåret 2014-2015. I tilstandsrapporten for 2015 er det sannsynlig at det kan vises trendutvikling for lesing for flere år, og trend for to skoleår for regning og engelsk.

De nasjonale prøvene på 5. trinn fordeler elevene på tre mestringsnivå, på 8. og 9. trinn er det 5 nivå. Nivå 1 uttrykker det laveste nivået. I kommentarene under tabellene fokuseres det på forskjeller mellom kommunenes gjennomsnittstall. Innenfor kommunene framkommer det ganske store forskjeller mellom skolene.

Nasjonale prøver 2014-2015 lesing 5. trinn, nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3
Nasjonalt snitt	23,2	50,6	26,2
Fylkessnitt	23,3	51,6	25,1
Gjesdal	8,2	58,2	33,6
Hå	35,6	48,1	16,3
Klepp	24,5	48,9	26,6
Time	20,6	54,1	25,3

Gjesdal utmerker seg med en svært lav andel av elevene på nivå 1 og med en høy andel på nivå 3. Hå har et gjennomsnitt der en altfor stor andel av elevene er på det laveste mestringsnivået. Det er verdt å merke seg at nesten samtlige av skolene i Hå har valgt lesing og innføring av SOL som utviklingsområde. Dette betyr at skolene gjennom analyser av resultatene har sett at det på dette området må settes inn forsterket innsats.

Nasjonale prøver 2014-2015 regning 5. trinn, nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3
Nasjonalt snitt	24,6	49,5	25,9
Fylkessnitt	21,9	49,6	28,6
Gjesdal	13	47,2	39,8
Hå	28,3	49,2	22,5
Klepp	22,8	47,4	29,7
Time	15,9	46,4	37,8

Time og Gjesdal har en lav andel elever på det laveste mestringsnivået, og en høy andel på det høyeste mestringsnivået. Klepp ligger omtrent på nivå med fylkesgjennomsnittet. Hå har en høyere andel av elevene på nivå 1 og en høyere andel på nivå 2 enn gjennomsnittet for fylket og landet.

Nasjonale prøver 2014-2015 engelsk 5. trinn, nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3
Nasjonalt	24,8	50,2	25
Rogaland	23	50,4	26,7
Gjesdal	15,4	53,7	30,9
Hå	32,6	51,9	15,5
Klepp	27,7	49,4	22,9
Time	16,5	51,3	32,2

Prøvene i engelsk på 5. trinn viser samme tendens som for regning. Time og Gjesdal løfter elevene i større grad fra nivå 1 og har samtidig en stor andel på nivå 3. Klepp ligger noe under gjennomsnittet for fylket. Hå har en større gruppe på nivå 1, og en mindre andel av elevene på det høyeste mestringsnivået.

Nasjonale prøver 2014-2015 lesing 8.trinn nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Nasjonalt	8,8	17,8	40,6	21,7	11,1
Rogaland	9	17,9	41,2	21,9	9,9
Gjesdal	2,4	18,2	42,4	25,5	11,5
Hå	8,7	17	44	22,8	7,5
Klepp	12,7	19,9	41,4	18,8	7,2
Time	7,6	19,3	41,6	22,7	8,8

Gjesdal har en lav andel av elevene på det laveste mestringsnivået og en høyere andel på de høyeste mestringsnivåene. Klepp har en høy andel av elevene på laveste mestringsnivået og en lavere andel på høye mestringsnivå.

Nasjonale prøver 2014-2015 regning 8.trinn nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Nasjonalt	10,3	21,8	36,9	20,9	10,2
Rogaland	9,2	20,1	38,3	22,3	10,1
Gjesdal	3,2	19,6	38,6	23,4	15,2
Hå	9,7	24,3	38,5	19,8	7,7
Klepp	14,5	23	37,9	17,4	7,2
Time	4,6	18,8	44,2	23,8	8,8

Gjesdal og Time har en lav andel av elevene på de laveste mestringsnivåene. Gjesdal har i tillegg en større andel på høye mestringsnivå. Klepp har en større gruppe på laveste mestringsnivå, og også forholdsvis færre elever på høye mestringsnivå. For Hå ser vi en tendens til et tyngdepunkt på de midterste mestringsnivåene.

Nasjonale prøver 2014-2015 engelsk 8.trinn nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Nasjonalt	9,3	19,2	40,1	19,9	11,5
Rogaland	8,3	17,6	41,6	20,3	12,3
Gjesdal	2,4	18,8	40	24,8	13,9
Hå	8,3	22,4	41,5	19,1	8,7
Klepp	10,9	20,5	42,8	18,3	7,4
Time	9,2	21,8	39,7	21,8	7,5

Både Hå, Klepp og Time har en mindre gruppe på høyere mestringsnivå, mens Gjesdal har mindre grupper på de laveste nivåene og større grupper på høye mestringsnivå.

Nasjonale prøver 2014-2015 lesing 9.trinn nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Nasjonalt	5,1	11,8	35,2	27	21
Rogaland	5	12,3	37,2	25,8	19,7
Gjesdal	2,9	13,1	32,6	26,3	25,1
Hå	7,6	15,9	34,3	24,7	17,5
Klepp	8,6	13	37,3	29,7	11,4
Time	5,4	8,6	36,9	27	22,1

Time ligger omtrent på det nasjonale snittet, mens Gjesdal har en lavere andel på lave mestringsnivå, og en høyere andel på høye mestringsnivå. Klepp og Hå har en høyere andel på lave mestringsnivå og lavere andel på høye mestringsnivå.

Nasjonale prøver 2014-2015 regning 9.trinn nasjonalt, Rogaland, våre kommuner, kilde Skoleporten:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Nasjonalt	5,3	15,2	33,2	26,4	20
Rogaland	4,3	15,1	33,9	27,3	19,4
Gjesdal	3,5	9,9	29,8	30,4	26,3
Hå	6,8	14,9	28,9	28,5	20,9
Klepp	4,7	19,8	34,1	25	16,4
Time	3,1	8,4	33,3	28,9	26,2

Time og Gjesdal har en mindre andel elever på lave mestringsnivå og flere på høye mestringsnivå. Klepp har en lavere andel av elevene på de høyeste mestringsnivåene.

Lesing og SOL i Gjesdal

Lesing er en av de 5 grunnleggende ferdighetene i Kunnskapsløftet. Å beherske lesekunsten er avgjørende viktig for å klare seg godt på skolen, i yrkes- og samfunnslivet. Leseferdighet er en forutsetning for å kunne tilegne seg annen kunnskap, og for å kunne finne inspirasjon i læringsarbeidet.

Gjennom et helt unikt utviklingsarbeid har Gjesdalskolene utviklet et kartleggings- og observasjonsverktøy kalt SOL. SOL står for "Systematisk Observasjon av Lesing." SOL bygger på anerkjent forskning innenfor den normale leseutviklingen. Gjennom bruken av SOL systematiseres lærernes kartlegging og oppfølging av elevenes leseutvikling. Parallelt utvikles lærernes kompetanse.

SOL har blitt en stor suksess, og Gjesdal selger verktøyet til et stort antall kommuner og skoler i hele landet. SOL brukes også av Timeskolene. Som en del av Jærskulesamarbeidet fikk skolene i Hå våren 2014 tilgang til SOL uten kostnader. I Klepp brukes et annet velrennomert verktøy for systematisk oppfølging av elevenes leseutvikling.

Et sterkt fokus på oppfølging av elevenes grunnleggende ferdigheter vil bidra til at elevene klarer seg bedre gjennom skoleløpet. Satsing på grunnleggende ferdigheter er derfor en helt sentral del av skolens bidrag til økt gjennomføring.

Resultatene i de nasjonale prøvene viser at Gjesdalskolene gjør mye riktig i arbeidet med grunnleggende ferdigheter. Dette handler ikke om SOL eller andre verktøy i seg selv, men om hvordan arbeidet med lesing og de andre grunnleggende ferdighetene blir fulgt opp av alle skoleledere og lærere.

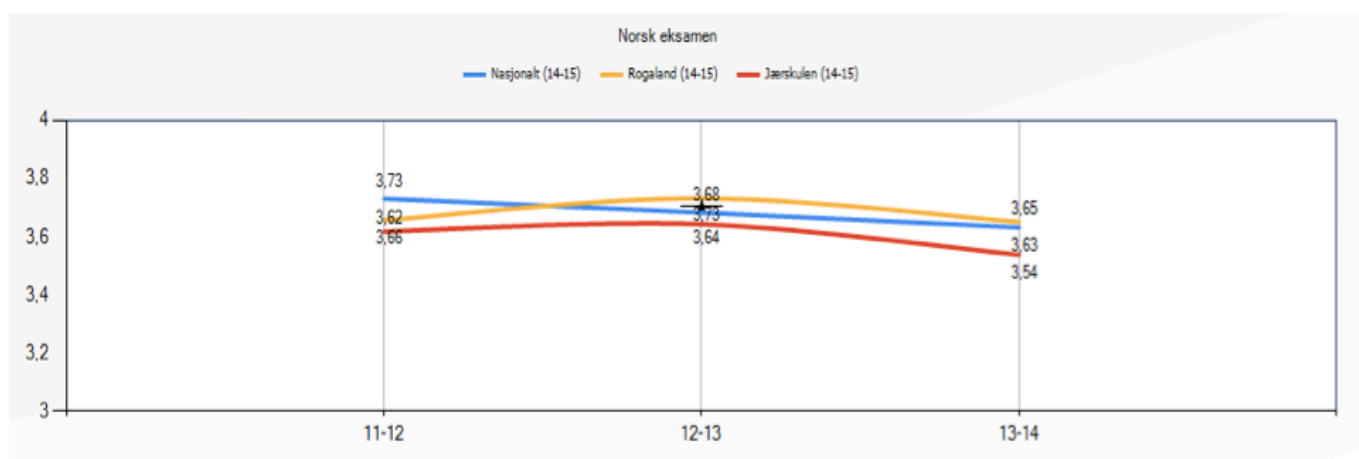
Hva kan de andre kommunene og skolene i Jærskulen lære fra arbeidet med oppfølging av lesing og de andre grunnleggende ferdighetene i Gjesdal?

Eksamensresultater

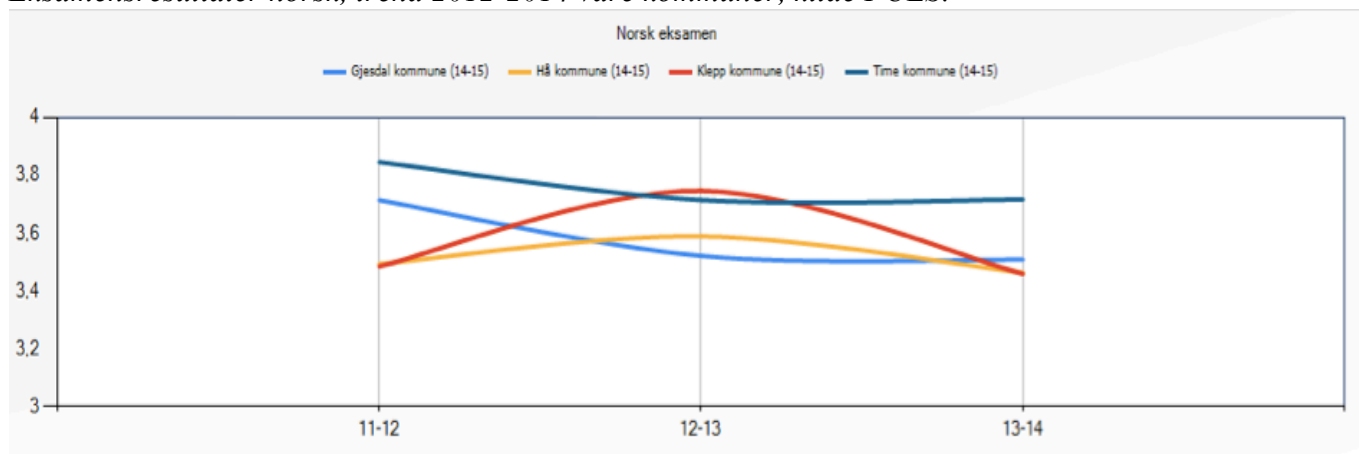
Elevene på 10. trinn trekkes ut til en sentralt gitt skriftlig eksamen og en lokalt gitt muntlig eksamen. I tilstandsrapporten vises resultater i trendvisning for de skriftlige eksamensfagene norsk, matematikk og engelsk. Desto mindre utvalg, desto større svingninger vil naturlig framkomme fra år til år. Eksamenskarakterene er utgangspunkt for analyser og vurderinger på skolenivået. For Jærskulen som læringsfellesskap er det blant annet viktig å dele kunnskap fra skoler som utmerker seg spesielt over tid.

Når vi vurderer forskjeller mellom kommuner og områder innenfor kommunene, er det viktig å ta utgangspunkt i en forståelse av ulike forutsetninger ut fra variasjonen i foreldrenes utdanningsnivå.

Eksamensresultater norsk, trend 2012-2014 nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

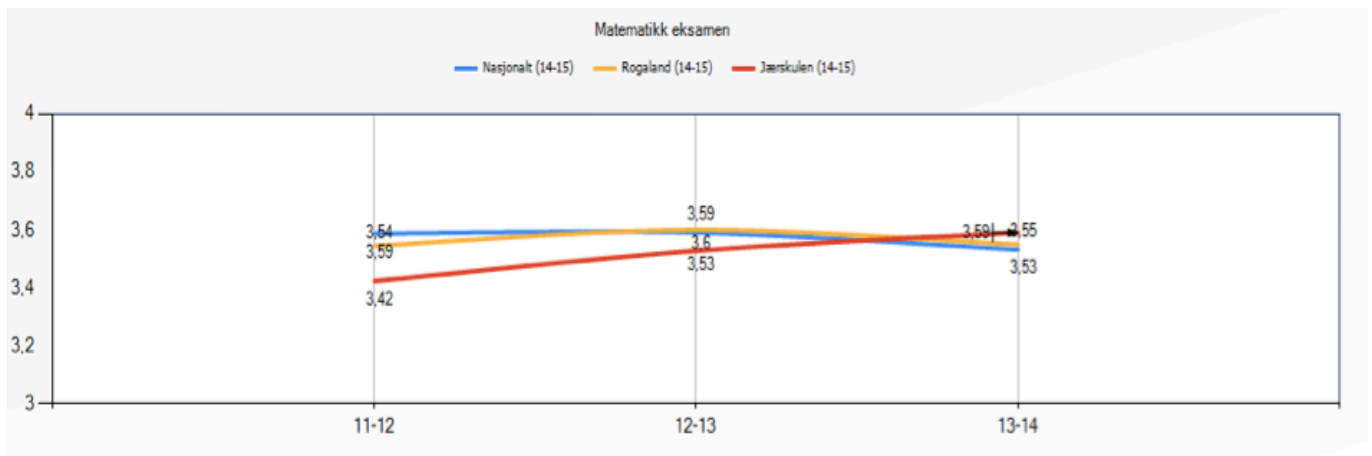

Eksamensresultater norsk, trend 2012-2014 våre kommuner, kilde PULS:

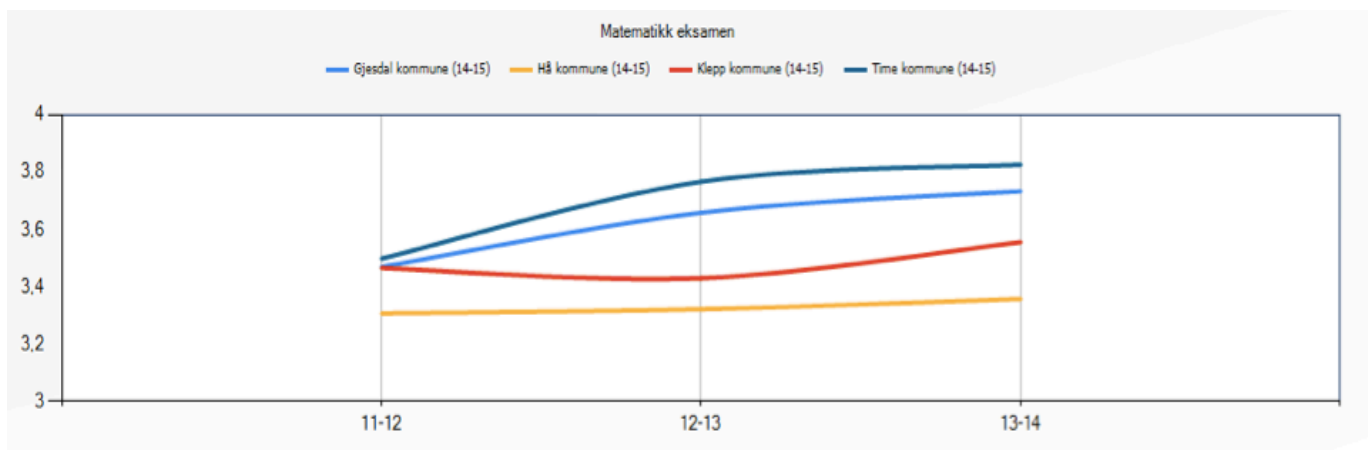

Jærskulen ligger på et litt lavere nivå enn landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for fylket i denne perioden. For kommunene ser vi at Time skiller seg noe ut med et noe høyere nivå over tid. Den samme skolen har de beste eksamensresultatene i norsk for alle de tre årene.

Eksamensresultater matematikk, trend 2012-2014 nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

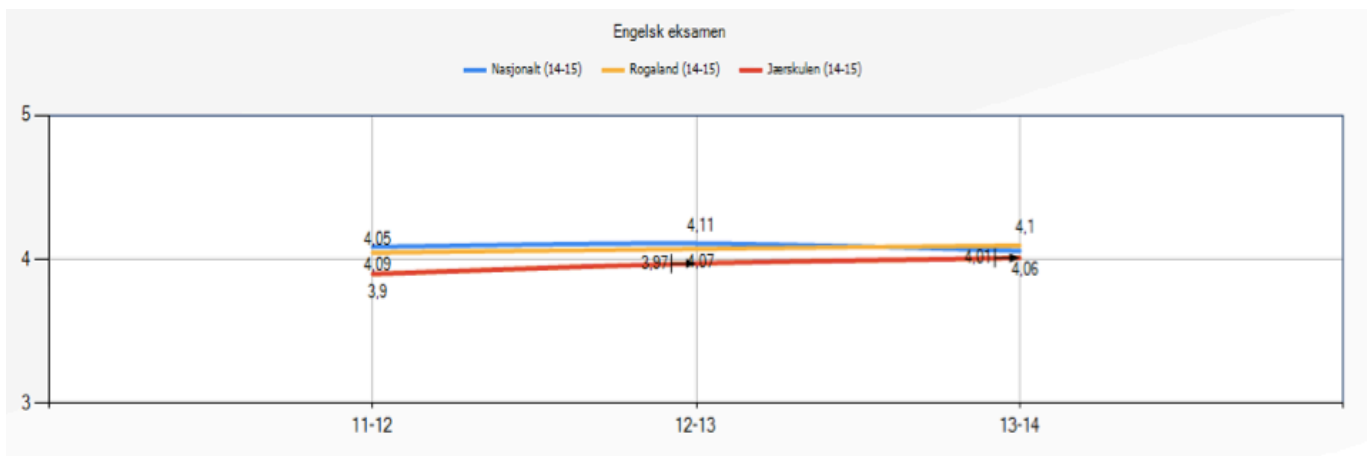

Eksamensresultater matematikk, trend 2012-2014 våre kommuner, kilde PULS:

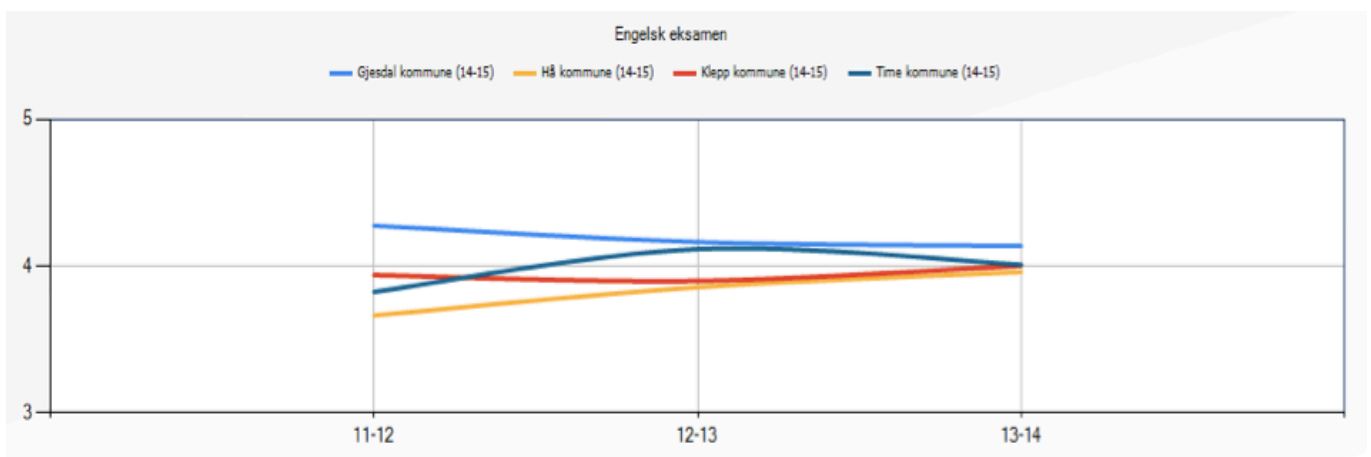

Jærskulen ligger omtrent på landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for fylket for 2014. For kommunene ser vi at Time- elevene som forventet har de beste eksamensresultatene i perioden. Avstanden mellom snittet for Time og Hå utgjør 0,47 karakterpoeng. Det er ikke de samme skolene som har de beste eller svakeste resultatene gjennom de tre årene.

Eksamensresultater engelsk, trend 2012-2014 nasjonalt, Rogaland, Jærskulen, kilde PULS:

Eksamensresultater engelsk, trend 2012-2014 våre kommuner, kilde PULS:

Jærskulen ligger tilnærmet på landsgjennomsnittet og gjennomsnittet for fylket for 2014. Forskjellene mellom kommunene er liten i engelsk: 0,18 karakterpoeng. Gjesdal- elevene har de beste eksamenskarakterene gjennom perioden. Det er ikke de samme skolene som har de beste eller svakeste resultatene gjennom de tre årene.

Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er gjennomsnittet av alle karakterer en elev har både i standpunkt og til eksamen multiplisert med 10. Grunnskolepoengene brukes blant annet som grunnlag for opptak til videregående skole. Siden vurdering i skolen er basert på faglig skjønn, er verdien av denne indeksen som et helhetlig bilde på skolekvalitet noe mindre enn man kanskje i utgangspunktet skulle tro. Som et korrektiv til indeksen grunnskolepoeng kan man hente ut informasjon om forholdet mellom standpunkt karakterer og eksamenskarakterer i de skriftlige eksamensfagene.

Grunnskolepoeng 2014, nasjonalt snitt, Rogaland, Jærskulen, våre kommuner, kilde PULS:

Nasjonalt	40,35
Rogaland	40,28
Jærskulen	40,88
Gjesdal	39,49
Hå	41,29
Klepp	40,14
Time	42,16

Gjennomføring av videregående opplæring

Økt gjennomføring er et helt sentralt mål for skolen i Norge og selvsagt også for Jærskulen og Jærskulekommunene. Gjennomføring er viktig ut fra flere perspektiv. Samfunnet og arbeidslivet har behov for kompetanse og arbeidskraft. Uten studiekompetanse fag- eller svennebrev står man langt svakere på arbeidsmarkedet og vil fort falle utenfor dette. En økt gjennomføringsgrad vil spare samfunnet for store kostnader. Forskning på dette området viser også at gruppen som ikke gjennomfører statistisk sett har dårligere levekår enn befolkningen for øvrig.

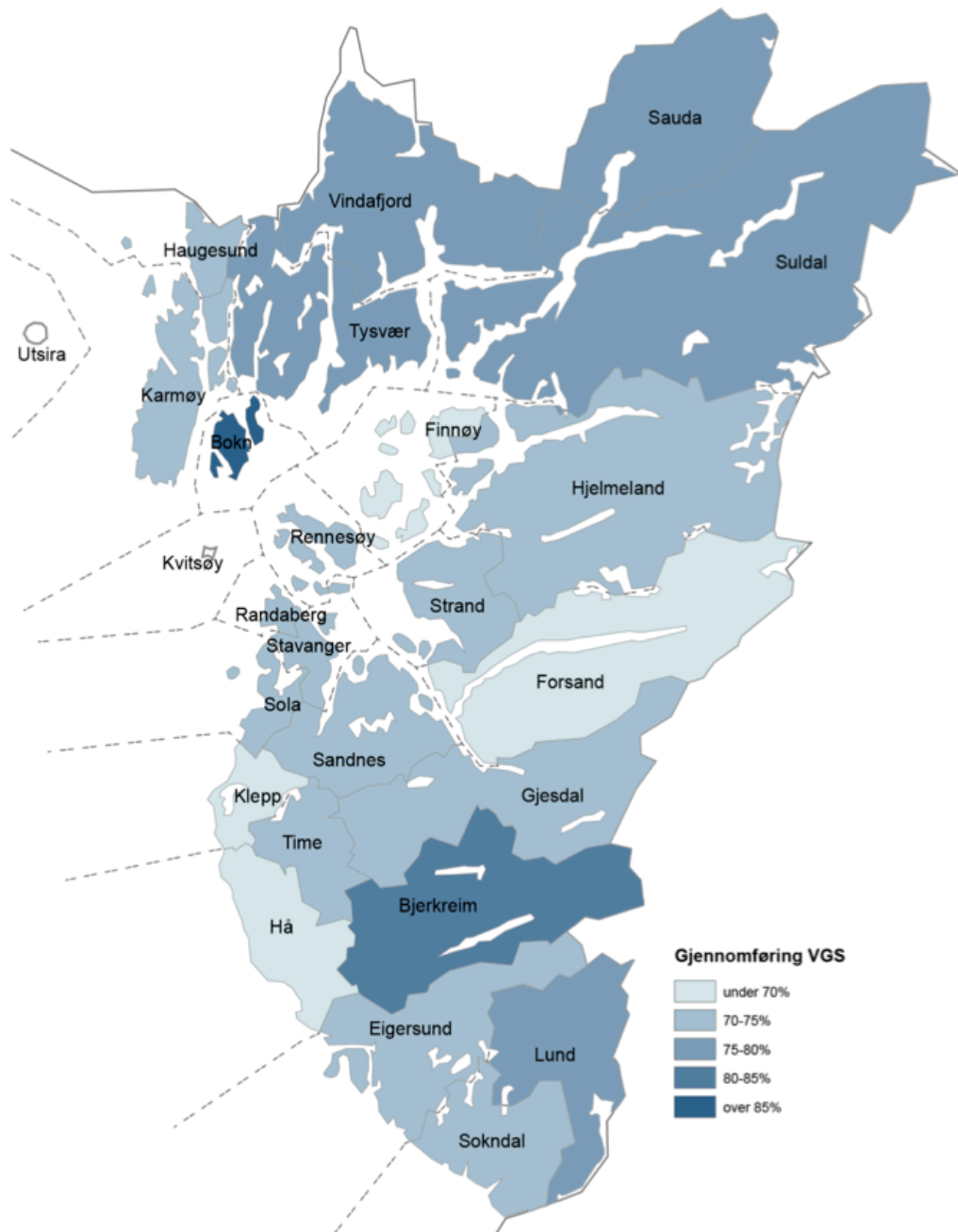
Det er komplekse sammenhenger mellom skolekvaliteter og gjennomføring, og gjennomføring påvirkes også av en rekke faktorer som ligger utenfor skolen. Det er for eksempel slik at vanlige årsaker til frafall fra videregående skole er relatert til ulike levekårsrelaterte problemer.

Gjennom Jærskulesamarbeidet vil det være naturlig å fokusere på skolebidraget knyttet til gjennomføring. Samtidig er det viktig at alle kommunene har et forsterket fokus på effektiv samhandling mellom de ulike delene av kommunen som har tiltaksmuligheter i forhold til barn og ungdom i risikogrupper.

SSB publiserer tall knyttet til gjennomføring fem år etter at eleven begynner i videregående opplæring for første gang. Dette har status som den offisielle gjennomføringsstatistikken. En utfordring i bruken av denne informasjonen i skoleutviklingsprosesser ligger i tidsspennet. De elevene som omfattes av de siste tallene vi har tilgjengelig, gikk ut av grunnskolen skoleåret 2007-2008.

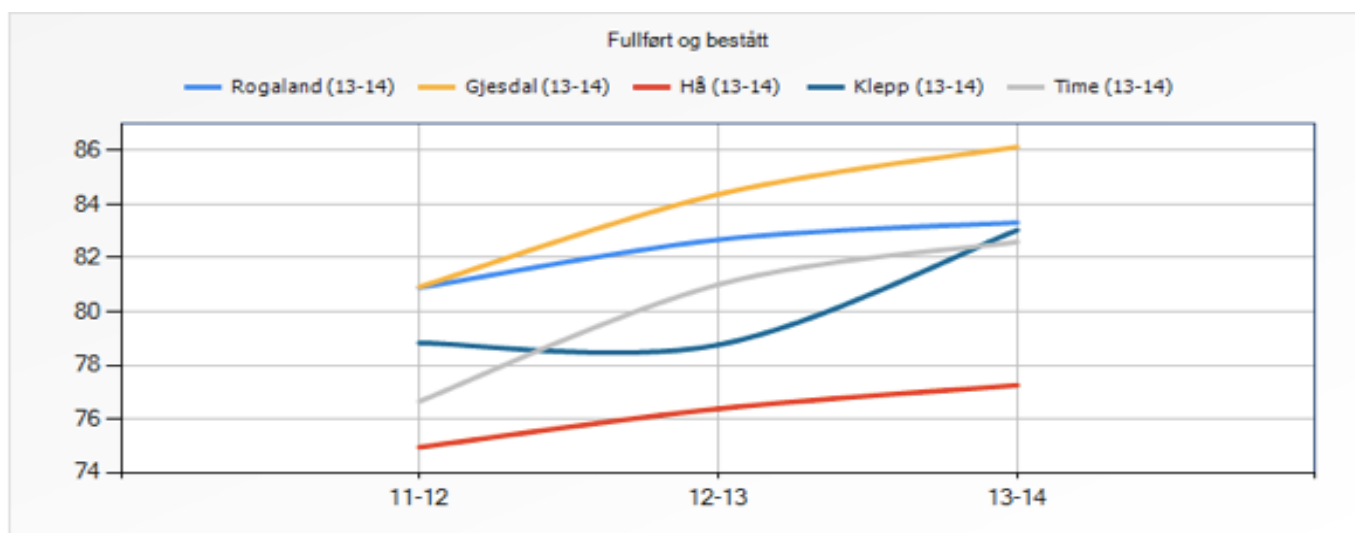
Jærskulen trenger tilgang på informasjon som er relevant i forhold til gjennomføring, og som ligger nærmere i tid fra elevene forlot 10. klasse. Til dette formålet har Jærskulen tilgang til data fra fylkeskommunen.

Gjennomføring av videregående opplæring i løpet av fem år, kommunene i Rogaland.
 Gjennomsnitt for årskullene 2005-2008, kilde SSB:

Kartet viser at Jærskulekommunene for de aktuelle årskullene ikke er blant kommunene som har høyest gjennomføringsgrad. Tallene for våre kommuner er Gjesdal 72,25, Hå 68,25 Klepp 66,25 og Time 71. Dette kan sammenliknes med et nasjonalt gjennomsnitt for 2008-kullet på 70,6.

Fullført og bestått offentlige videregående skoler VG1, VG2 og VG3, trend skoleårene 2011-2012 til og med 2013/ 2014, Rogaland og våre kommuner, kilde PULS fylke:

Det er viktig å være oppmerksom på at tallene kun viser andelen som besto årstrinnet av de elevene som gikk på trinnet det aktuelle skoleåret. Statistikken inkluderer ikke elever som går i private videregående skoler. Dette har i varierende grad betydning både når man ser på forholdet mellom kommuner og mellom skoler.

Hå har en større andel elever som går på privatskole sammenliknet med de andre kommunene og ville hatt noe en høyere prosent fullført og bestått dersom privatskolene var inkludert i denne statistikken. Private skoler vil kunne ha elementer av utvalgsskole i seg, noe som ofte vil kunne bidra til høy grad av fullført og bestått.

Andre forhold som vil kunne påvirke fullført og bestått vil være elevenes valg av utdanningsprogram, og deres valg av videregående skole. Andelen av elevene som valgte yrkesfaglige utdanningsprogram var i fjor høyest for Hå med 73,7%. Gjesdal, Klepp og Time hadde en yrkesfagandel på ca. 60%.

Trendgrafen viser en positiv utvikling av fullført og bestått i perioden. Gjesdal har en høyere andel avgitte elever som skoleårsfullfører enn de andre tre kommunene. Hå har en lavere andel avgitte elever som skoleårsfullfører.

Praktisk ungdomsskole i Hå

Ikke minst gjennom den statlige ungdomsskolesatsingen er det et sterkt fokus hvordan elevene kan få et mer praktisk, relevant og variert skoletilbud.

Vigrestad storskule har over tid utviklet en organisering som gir elevene mulighet for å arbeide mer praktisk med mål hentet fra yrkesfagene i videregående skole. Deler av dette tilbudet gis i samarbeid med Varhaug ungdomsskule og Ogn skule.

Satsingen har til hensikt å øke gjennomføringen av videregående skole. Elevene får prøve et bredere spekter av yrkesaktiviteter gjennom et lengre tidsrom. Dette kan gi større muligheter til å finne retning og oppleve mestring. Samtidig jobbes det systematisk med å øke motivasjonen for de tradisjonelle skolefagene.

Elever som velger maksimalt med praktisk yrkesfag kan i 9. og 10.klasse bruke i overkant av 20% av skoletimene til dette. Organiseringen av tilbudet er ulikt for ulike fagområder. For omsorgs- og serviceyrker tilbys en kombinasjon av teori på skolen og utplassering på arbeidsplasser. Det er etablert et omfattende samarbeid med offentlige og private virksomheter for å få dette til.

For yrker innenfor bygg og industri er et eget lokale tilrettelagt i Stokkelandsmarka. Her får elevene arbeide med relevante oppgaver under faglig veiledning og tilsyn. Blant produktene som lages er lekeapparater som selges til kommunen.

Viktige suksessfaktorer er et godt og tett samarbeid med næringslivet og tilgang til lokale til bygg- og industrifag. For å få til den praktiske organiseringen kreves en gjennomtenkt timeplan som legger til rette for de praktiske øktene. Systematisk rådgiving kreves for å bidra til elevenes refleksjon knyttet til framtidig utdanning og yrkesvalg.

Foreløpige resultater kan tyde på at satsingen på praktisk ungdomsskole i Hå kan ha betydning for gjennomføring. Dette vil bli fulgt og evaluert etter hver som data blir tilgjengelig. Det kan se ut til at elevene gjennom ordningen blir mer bevisste på at de må prestere faglig for å kunne nå sine langsiktige mål om utdanning og yrke.

Lederne og nestlederne i hovedutvalgene, sammen med styringsgruppen for Jærskulen, fikk i desember 2014 en orientering om arbeidet med praktisk ungdomsskole i Hå. Dette ble kombinert med en omvisning i industrilokalene i Stokkelandsmarka.

Hva kan de andre kommunene og ungdomsskolene i Jærskulen lære og hente fra satsingen på praktisk ungdomsskole i Hå?

Konklusjon

Tilstandsrapporten beskriver hvordan det arbeides med skoleutvikling gjennom Jærskulen, og viser kvalitet og utvikling på skoleområdet i våre kommuner. Det framkommer styrker, svakheter og ulikheter mellom skoler og kommuner. Denne kunnskapen vil gjennom gode prosesser gi læring og inspirasjon i arbeidet med å utvikle en enda bedre skole.

*Jone Haarr
Kommunalsjef Gjesdal*

*Waldemar Pettersen
Kommunalsjef Hå*

*Trond Roy Pedersen
Kommunalsjef Klepp*

*Pamela Sudmann
Fungerende kommunalsjef Time*

*Mats Bryne
Utviklingsleiar for Jærskulen*

Vedlegg

Oversikt over skolenes prioriterte utviklingsområder skoleåret 2014/2015

	Utviklingsområde 1	Utviklingsområde 2
Bærland skole	LEAN	Lokalt læreplanarbeid
Dirdal skule	Vurdering for læring	Utvikling av visjon
Gjesdal ungdomsskole	Skolemiljø	Vurdering for læring
Oltedal skole	Klasseledelse	Grunnleggende ferdigheter
Solås skole	Helsefremmende skole	Vurdering for læring
Ålgård skole	Lokalt læreplanarbeid	IKT- kompetanse
Bø skule	Motivasjon og mestring engelsk/ matematikk	Lesing
Høyland skule	Lesing og skriving	
Motland skule	Utvikling av visjon	Lesing
Nærbø ungdomsskule	Klasseledelse	Skriving
Ogna skule	Lesing	Nærværsløse
Varhaug skule	Lesing	Vurdering
Varhaug ungdomsskule	Lesing	Klasseledelse
Vigre skule	Lesing og skriving	
Vigrestad skule	Lesing, fokus på læringsutbytte i utvalgte fag	
Vigrestad storskule	Praktisk ungdomsskole	Tilpasset opplæring
Bore skule	Tilpasset opplæring	Lesing, regning, vurdering, sosial kompetanse
Bore ungdomsskule	Regning	Digital kompetanse, innføring av 7 trinn
Engelsvoll skule	Sosial kompetanse	VFL, regning, lesing
Horpestad skule	Lesing	Regning
Klepp ungdomsskule	Læringsmiljø	Visjon, matematikk, lesing
Kleppe skule	IKT	Vurdering for læring, matematikk
Orre skule	Lesing	Læringsmiljø
Orstad skule	Lesing, regning	Sosial kompetanse, vurdering for læring
Tu skule	Lesing, regning	Vurdering for læring
Vasshus skule	Lesing , skriving	Regning, læringsmiljø
Bryne skule	Lesing	Tilpasset opplæring
Bryne ungdomsskule	Lesing	Vurdering for læring
Frøyland skule	Vurdering for læring	Klasseledelse, tilpasset opplæring
Frøyland ungdomsskule	Lokalt læreplanarbeid	Vurdering for læring, klasseledelse, lesing
Hognestad skule	Lesing	Skriving
Lye skule	Inkludering, tilpasset	Digital kompetanse

	opplæring	
Lye ungdomsskule	Motivasjon, elevengasjement	
Rosseland skule	Vurdering for læring	Lesing
Undheim skule	Lesing	Læringsmiljø

Eksempler på relevant faglitteratur som omhandler skoleutvikling og utvikling av skolesystem

”Å dra i samme retning” Michael Fullan ISBN: 9788244621847

”Professional Capital” Michael Fullan/ Andy Hargreaves ISBN: 9780415624572

”The Principal” Michael Fullan ISBN: 9781118575239

”Kvalitetsvurdering som organisasjonslæring” Knut Roald ISBN: 9788245013450

”Elevsentrert skoleledelse” Viviane Robinson ISBN: 9788202452421

”Den fjerde vei” Andy Hargreaves/ Dennis Shirley ISBN: 9788205424890

Viktige datakilder på skoleområdet

Skoleporten

<https://skoleporten.udir.no/>

Skoleporten er Utdanningsdirektoratets verktøy for vurdering av kvalitet i grunnsopplæringen. Målet med Skoleporten er at skoler, skoleeiere, foresatte, elever og andre interesserte skal få tilgang til relevante og pålitelige nøkkeltall for grunnsopplæringen. Skoleporten inneholder blant annet informasjon om elevtall, skoler, lærertetthet, assistenter, bruk av lærere uten godkjent utdanning, ressursbruk, lønn og drift, elevundersøkelsen, nasjonale prøver, grunnskolepoengsum, standpunkt- og eksamenskarakterer og gjennomføring.

Statistisk sentralbyrå

<http://www.ssb.no/>

Statistisk sentralbyrå (SSB) er den sentrale institusjonen for innsamling, bearbeiding og formidling av offisiell statistikk i Norge. Statistisk sentralbyrå (SSB) har hovedansvaret for å dekke behovet for statistikk om det norske samfunnet. Utdanningsstatistikken hos SSB dekker blant annet norske borgeres deltakelse i utdanningsaktiviteter, gjennomstrømning, utdanningsnivå og andre sosioøkonomiske bakgrunnsfaktorer.

KOSTRA

<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra>

KOSTRA (KOMmune-STat-Rapportering) er en egen database innenfor SSB. KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Noen viktige data innenfor grunnskoleområdet i KOSTRA: Elevtall, lærertetthet, spesialundervisning, ressursbruk skole, skolestørrelse, elever med morsmålsopplæring

PULS kommune<http://www.conexus.no/puls/>

PULS er et digitalt verktøy som samler kvalitetsindikatorer fra andre kilder, og gjør disse tilgjengelig for analyse og prosesser. PULS er et viktig verktøy i arbeidet med skoleutvikling gjennom Jærskulen.

Innholdet i PULS kommune:

- Forutsetninger: Gjennomsnittlig karakterpoengsum fra grunnskolen. Foreldrenes utdanningsnivå. Andre sosiøkonomiske indikatorer (kommunedata).
- Læringsmiljø: Den nasjonale elevundesøkelsen. Skolene i Jærskulen gjennomfører elevundersøkelsen på 6,7,8,9 og 10 trinn.
- Læringsresultater: Standpunktkarakterer ungdomsskolen, eksamenskarakterer 10. trinn, grunnskolepoengsum, avvik standpunkt og eksamen 10 trinn, kartleggingsprøver lesing, regning og engelsk 1-3 trinn, nasjonale prøver.
- Gjennomføring: Andel elever som har fullført og bestått VG1, VG3, VG3 og fagprøve i videregående skole med utgangspunkt i bestemt årskull fra ungdomsskolen, og sett i sammenheng med grunnskolepoengsum. Karakterer fra VG1 i fagene norsk, matematikk, engelsk, naturfag.

I PULS kan det vises utvalg på skoleår, trinn, klasse og kjønn. Data kan vises for nasjonalt utvalg, fylkesutvalg, Jærskulen, kommune og på skole/ gruppenivå.